

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA
Curso 2022-2023

**CICLO FORMATIVO DE GRADO MEDIO DE CUIDADOS
AUXILIARES DE ENFERMERÍA**

MÓDULO PROFESIONAL: TÉCNICAS BÁSICAS DE ENFERMERÍA

IES Ricardo Mella. Departamento de Sanitaria.
Profesor: María Lourido Fuertes.
Vigo, 1 de Outubro de 2022.

ÍNDICE

1	Introdución. Identificación e contextualización da programación	1
2	Concreción do currículo en relación á súa adecuación ás características do ámbito produtivo	1
3	Capacidades terminais elementais	2
4	Relación de unidades didácticas que a integran, que contribuirán ao desenvolvemento do módulo profesional, xunto coa secuencia e o tempo asignado para o desenvolvemento de cada unha.....	3
5	Unidades didácticas.	5
	Unidade didáctica 1.....	5
1.1	Título: Células e tecidos.....	5
1.1.1.	Capacidades terminais elementais do currículo que se tratan.....	5
1.1.2.	Obxectivos específicos da unidade didáctica.....	5
1.1.3.	Criterios de avaliación mínimos exixibles que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado.....	5
1.1.4.	Contidos	6
1.1.5.	Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación.....	7
	Unidade didáctica 2.....	8
2.1	Título: A pel. Hixiene e aseo do paciente.	8
2.1.1.	Capacidades terminais elementais do currículo que se tratan.....	8
2.1.2.	Obxectivos específicos da unidade didáctica.....	8
2.1.3.	Criterios de avaliación mínimos exixibles que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado.....	8
2.1.4.	Contidos	9
2.1.5.	Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación.....	10
	Unidade didáctica 3.....	11
3.1	Título: Sistema osteomuscular.....	11
3.1.1.	Capacidades terminais elementais do currículo que se tratan.....	11
3.1.2.	Obxectivos específicos da unidade didáctica	11
3.1.3.	Criterios de avaliación mínimos exixibles que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado.....	11
3.1.4.	Contidos	12
3.1.5.	Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación	13
	Unidade didáctica 4.....	14
4.1	Título: Úlceras por presión (UPP).....	14
4.1.1.	Capacidades terminais elementais do currículo que se tratan.....	14
4.1.2.	Obxectivos específicos da unidade didáctica	14
4.1.3.	Criterios de avaliación mínimos exixibles que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado.....	14

4.1.4.	Contidos	15
4.1.5.	Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación	16
	Unidade didáctica 5.....	17
5.1	Título: Aparato cardiovascular.	17
5.1.1.	Capacidades terminais elementais do currículo que se tratan.....	17
5.1.2.	Obxectivos específicos da unidade didáctica	17
5.1.3.	Criterios de avaliación mínimos exixibles que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado.....	17
5.1.4.	Contidos	17
5.1.5.	Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación	18
	Unidade didáctica 6.....	19
6.1	Título: Constantes vitais. Gráficas hospitalarias.	19
6.1.1.	Capacidades terminais elementais do currículo que se tratan.....	19
6.1.2.	Obxectivos específicos da unidade didáctica	19
6.1.3.	Criterios de avaliación mínimos exixibles que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado.....	19
6.1.4.	Contidos	20
6.1.5.	Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación	21
	Unidade didáctica 7.....	22
7.1	Título: Aparato respiratorio. Coidados.....	22
7.1.1.	Capacidades terminais elementais do currículo que se tratan.....	22
7.1.2.	Obxectivos específicos da unidade didáctica	22
7.1.3.	Criterios de avaliación mínimos exixibles que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado.....	22
7.1.4.	Contidos	23
7.1.5.	Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación	24
	Unidade didáctica 8.....	26
8.1	Título: Aparato dixestivo.....	26
8.1.1.	Capacidades terminais elementais do currículo que se tratan.....	26
8.1.2.	Obxectivos específicos da unidade didáctica	26
8.1.3.	Criterios de avaliación mínimos exixibles que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado.....	26
8.1.4.	Contidos	27
8.1.5.	Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación	28

Unidade didáctica 9.....	29
9.1 Título: Alimentación e dietética.....	29
9.1.1. Capacidades terminais elementais do currículo que se tratan.....	29
9.1.2. Obxectivos específicos da unidade didáctica	29
9.1.3. Criterios de avaliación mínimos exixibles que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado.....	29
9.1.4. Contidos	30
9.1.5. Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación	31
Unidade didáctica 10.....	32
10.1 Título: Aparato urinario.....	32
10.1.1. Capacidades terminais elementais do currículo que se tratan.....	32
10.1.2. Obxectivos específicos da unidade didáctica	32
10.1.3. Criterios de avaliación mínimos exixibles que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado.....	32
10.1.4. Contidos	33
10.1.5. Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación	34
Unidade didáctica 11.....	35
11.1 Título: Sistema nervioso.....	35
11.1.1. Capacidades terminais elementais do currículo que se tratan.....	35
11.1.2. Obxectivos específicos da unidade didáctica	35
11.1.3. Criterios de avaliación mínimos exixibles que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado.....	35
11.1.4. Contidos	35
11.1.5. Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación	36
Unidade didáctica 12.....	37
12.1 Título: Aparato reproductor masculino e feminino.....	37
12.1.1. Capacidades terminais elementais do currículo que se tratan.....	37
12.1.2. Obxectivos específicos da unidade didáctica	37
12.1.3. Criterios de avaliación mínimos exixibles que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado.....	37
12.1.4. Contidos	37
12.1.5. Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación	39
Unidade didáctica 13.....	40
13.1 Título: Coidados do recém nacido (RN).	40
13.1.1. Capacidades terminais elementais do currículo que se tratan.....	40

13.1.2. Obxectivos específicos da unidade didáctica	40
13.1.3. Criterios de avaliación mínimos exixibles que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado.....	40
13.1.4. Contidos	40
13.1.5. Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación	41
Unidade didáctica 14.....	40
14.1 Título: O ancián e o paciente terminal.....	40
14.1.1. Capacidades terminais elementais do currículo que se tratan.....	40
14.1.2. Obxectivos específicos da unidade didáctica	40
14.1.3. Criterios de avaliación mínimos exixibles que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado.....	40
14.1.4. Contidos	40
14.1.5. Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación	42
Unidade didáctica 15.....	43
15.1 Título: Terapéutica farmacéutica.....	43
15.1.1. Capacidades terminais elementais do currículo que se tratan.....	43
15.1.2. Obxectivos específicos da unidade didáctica	43
15.1.3. Criterios de avaliación mínimos exixibles que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado.....	43
15.1.4. Contidos	44
15.1.5. Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación	45
Unidade didáctica 16.....	46
16.1 Título: Procedementos diagnósticos. Coidados do paciente cirúrxico.....	46
16.1.1. Capacidades terminais elementais do currículo que se tratan.....	46
16.1.2. Obxectivos específicos da unidade didáctica	46
16.1.3. Criterios de avaliación mínimos exixibles que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado.....	46
16.1.4. Contidos	47
16.1.5. Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación	48
Unidade didáctica 17.....	49
17.1 Título: Primeiros auxilios.	49
17.1.1. Capacidades terminais elementais do currículo que se tratan.....	49
17.1.2. Obxectivos específicos da unidade didáctica	49
17.1.3. Criterios de avaliación mínimos exixibles que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado.....	49
17.1.4. Contidos.....	50

	17.1.5. Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación	51
6	Metodoloxía didáctica.....	52
7	Instrumentos de Avaliación e criterios de cualificación	52
8	Procedemento para a recuperación das partes non superadas.....	54
9	Procedemento sobre o seguimento da programación e a avaliación da propia práctica docente	55
10	Aspectos transversais	56
10.1.	Programación da educación en valores.....	56
11	Medidas de atención á diversidade	56
12	ANEXOS	58
12.1.	Anexo I.....	58

1 Introducción. Identificación e contextualización da programación

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36017430	IES RICARDO MELLA	VIGO	2022/2023

Ciclo formativo

Código da familia profesional	Familia profesional	Código do ciclo formativo	Ciclo formativo	Grao	Réxime
SAN	SANIDADE	CM19001	COIDADOS AUXILIARES DE ENFERMERÍA	MEDIO	ORDINARIO

Módulo profesional e unidades formativas de menor duración (*)

Código MP/UF	Nome	Curso	Sesións semanais	Horas anuais	Sesións anuais
CM0310	TÉCNICAS BÁSICAS DE ENFERMERÍA	1º	12	320	384

(*) No caso de que o módulo profesional estea organizado en unidades formativas de menor duración.

Profesorado responsable

Elaboración	MARÍA LOURIDO FUERTES
Impartición	MARÍA LOURIDO FUERTES

2 Concreción do currículo en relación á súa adecuación ás características do ámbito produtivo

MARCO LEGAL:

A presente programación didáctica realízase tomando como referencia o contido no decreto que se indica, polo que se establece o currículo do ciclo formativo de grao medio de Técnico en Coidados Auxiliares de Enfermería:

- Decreto 61/1999, do 18 de febreiro, polo que se establece o currículo do ciclo formativo de grao medio correspondente ó título de técnico en coidados auxiliares de enfermería.

PERFIL PROFESIONAL:

Proporcionar coidados auxiliares ao paciente/cliente e actuar sobre as condicións sanitarias do seu contorno como membro dun equipo de enfermería nos centros sanitarios de atención especializada e de atención primaria, baixo a dependencia do ou da diplomado/ ou diplomada de enfermería e, no seu caso, como membro

dun equipo de saúde na asistencia sanitaria derivada da práctica do exercicio laboral, baixo a supervisión correspondente.

RELACIÓN CO SECTOR PRODUTIVO:

Este técnico poderá exercer a súa actividade laboral fundamentalmente no sector sanitario, na área de asistencia ó paciente/cliente, formando parte do equipo de enfermería en atención primaria, comunitaria e/ou especializada. Os principais subsectores nos que pode desenvolver a súa actividade son:

- Atención primaria e comunitaria: atención domiciliaria, promoción de saúde, saúde bucodental, consultas e residencias de anciáns.
- Atención especializada: consultas, hospitalización, urxencias, unidades de partos, pediatría, unidades especiais (UVI, UCI, REA, UCP, UC), quirófanos, esterilización, saúde mental e xeriatria.
- Outros: centros sanitarios, departamentos de asuntos sociais de ministerios, CCAA e concellos e centros balnearios terapéuticos.

A título de exemplo e especialmente con fins de orientación laboral, enumérase a continuación un conxunto de ocupacións ou postos de traballo que poderían ser desempeñados, en entidades de carácter público ou privado, cando se teña adquirida a competencia profesional definida no perfil do título:

- Auxiliar de Enfermería/Clínica.
- Auxiliar Xeriátrico.
- Auxiliar Bucodental.
- Auxiliar de Esterilización.
- Auxiliar de Unidades Especiais.
- Auxiliar de Atención Primaria e Coidados de Enfermería a Domicilio
- Auxiliar Pediátrico.
- Auxiliar de Saúde Mental.

3 Capacidades terminais elementais

O módulo de TBE está asociado á unidade de competencia número 2: aplicar coidados auxiliares de enfermería ao paciente/cliente.

Os obxectivos do módulo, enunciados en termos de capacidades, definen en termos de resultados avaliábeis o comportamento, saber e comprender, que se require do alumnado para acadar os logros profesionais do perfil profesional.

As capacidades terminais elementais asignadas a este módulo están especificadas no Decreto 61/1999, do 18 de febreiro, polo que se establece o currículo do ciclo formativo de grao medio correspondente ó título de técnico en coidados auxiliares de enfermería, e son as que se citan a continuación:

Capacidades terminais elementais
Analizar os procedementos técnicos necesarios e realiza a hixiene persoal dun paciente ou cliente en función do seu estado, idade e/ou situación, informándoo da técnica a realizar e respectando a súa intimidade
Identificar e aplica os procedementos técnicos axeitados para realizar a recolleita de excretas en función do estado e necesidades do paciente ou cliente.
Analizar e preparar os procedementos técnicos necesarios para facilitar a observación e/ou exploración médica dun paciente ou cliente en función do seu estado e condicións físicas tanto en atención hospitalaria como domiciliaria.
Comprender e ter a sensibilidade ante o estado emocional do paciente e do seu contorno, durante a aplicación dos coidados básicos de enfermaría.

Adaptar os protocolos de mobilización e traslado dun paciente ou cliente en función do seu estado e necesidades.
Axudar na deambulación dun paciente ou cliente segundo as súas necesidades utilizando os medios de soporte precisos segundo o caso.
Realizar a toma de constantes vitais e efectuar o seu rexistro gráfico.
Interpretar ordes de tratamento, precisando a vía de administración e o material a utilizar en función da técnica a empregar
Valorar a influencia dos refugallo así como a importancia da súa correcta eliminación para evitar a incidencia negativa no medio ambiente.
Efectuar a recollida de excretas e elaborar o balance hídrico do/a paciente/cliente.
Colaborar na atención preoperatoria e postoperatoria do/a paciente aplicando os coidados físicos e psicolóxicos adecuados.
Identificar as diferentes técnicas de administración de dietas que permitan manter nos pacientes unha nutrición adecuada.
Administrar a alimentación a un paciente cliente a través dunha sonda.
Analizar as técnicas de asistencia sanitaria de urxencia determinando e aplicando a máis adecuada en función da situación e estado do paciente.
Aplicar, utilizar e realizar as técnicas necesarias dos coidados postmortem.
Aplicar técnicas de hidroterapia segundo o estado e necesidades do paciente cliente.
Preparar a medicación aplicando os criterios de equivalencia necesarios para a preparación de medicación.
Analizar os procedementos necesarios e realizar a hixiene, alimentación e coidados da nai e do neonato segundo os protocolos establecidos.

4 Relación de unidades didácticas que a integran, que contribuirán ao desenvolvemento do módulo profesional, xunto coa secuencia e o tempo asignado para o desenvolvemento de cada unha

UD	Título	Descrición	Duración (Horas)
1	Células e tecidos	Estructura e fisioloxía celular. Concepto e tipos de tecidos. Órganos, aparellos e sistemas. Planos, eixos e direccións anatómicas.	12
2	Hixiene e aseo do paciente	Anatomía, fisioloxía e patoloxía da pel. Hixiene do paciente. Técnicas.	25
3	Sistema osteo-muscular	Anatomía, fisioloxía e patoloxía osteomuscular. Posicións anatómicas e mobilización, traslado e deambulación de pacientes.	25

4	Úlceras por presión (UPP)	Concepto, etiopatogenia, clasificación e localizacións frecuentes das UPP. Prevención e tratamento das UPP.	16
5	Aparato cardiovascular	Anatomía, fisioloxía e patoloxía do aparato cardiovascular.	12
6	Constantes vitais. Gráficas hospitalarias	Constantes vitais; T ^a , pulso, respiración, TA, PVC e Pulsioximetría. Características e procedementos. Descrición das gráficas, tipos de gráficas e formas de cumprimentalas. Balance hidroelectrolítico e rexistro.	20
7	Aparato respiratorio. Cuidados.	Anatomía, fisioloxía e patoloxía do aparato respiratorio. Fisioterapia respiratoria. Osixenoterapia e ventiloterapia. Aspiración de secrecións. Cuidados do paciente intubado e con traqueotomía.	24
8	Aparato dixestivo	Anatomofisiopatoloxía dixestiva. Paciente ostomizado e cuidados de enfermaría. Sondaxe rectal e aplicación de enemas.	22
9	Alimentación e dietética	Alimentación, nutrición e nutrientes. Dietas preventivas ou terapéuticas. Técnicas de alimentación.	16
10	Aparato urinario	Anatomía, fisioloxía e patoloxía renal. Paciente incontinente. Sondaxe vesical, recollida de mostras e técnicas de depuración extrarrenal.	24
11	Sistema nervioso	Anatomía, fisioloxía e patoloxía do sistema nervioso.	10
12	Aparato reprodutor masculino e feminino.	Anatomía, fisioloxía e patoloxía dos aparatos xenitais masculino e feminino. Enfermidades de transmisión sexual. Embarazo, parto e puerperio.	14
13	Coidados do recém nacido	O RN e os seus coidados. Hixiene e coidados do cordón umbilical. Alimentación.	12
14	O ancián e o paciente terminal	Concepto de envellecemento. Proceso fisiolóxico do mesmo. Cuidados de enfermaría relacionados co ancián e o paciente terminal. Cuidados postmortem. Donación de órganos.	16
15	Terapéutica farmacéutica	Composición e presentación dos medicamentos. Farmacocinética e farmacodinamia. Vías e técnicas de administración. Conceptos e aplicacións básicas da termoterapia, crioterapia e hidroterapia.	24
16	Procedementos diagnósticos. Cuidados do paciente cirúrxico.	Exploración. Diagnóstico por imaxe. Estudos de mostras biolóxicas. Estudos mediante impulsos eléctricos. Funcións do TCAE. Cuidados preoperatorios, intraoperatorios e postoperatorios. Drenaxes cirúrxicas.	23
17	Primeros auxilios	Valoración e actuación en situacións de emerxencia. Cadea de supervivencia. SVB adulto e pediátrico. OVACE. Hemorraxias, feridas, e lesións térmicas. Carro de paradas.	25
TOTAL			320

Esta temporalización poderá sufrir modificacións en función das dificultades ou complicacións que poidan xurdir durante o proceso de ensino-aprendizaxe.

5 Unidades didácticas.

Unidade didáctica 1.

1.1 Título: Células e tecidos.

1.1.1. Capacidades terminais elementais do currículo que se tratan

- Analizar e preparar os procedementos técnicos necesarios para facilitar a observación e/ou exploración médica dun paciente ou cliente en función do seu estado e condicións físicas tanto en atención hospitalaria como domiciliaria. INCOMPLETA.
- Analizar os procedementos técnicos necesarios e realiza a hixiene persoal dun paciente ou cliente en función do seu estado, idade e/ou situación, informándoo da técnica a realizar e respectando a súa intimidade. INCOMPLETA.
- Comprender e ter a sensibilidade ante o estado emocional do paciente e do seu contorno, durante a aplicación dos coidados básicos de enfermaría. INCOMPLETA.

1.1.2. Obxectivos específicos da unidade didáctica

- Diferenciar os tipos de células e describir as funcións dos seus orgánulos.
- Explicar o concepto de tecido e coñecer os distintos tipos presentes no organismo e as súas funcións e características.
- Explicar a diferenza entre aparato, órgano e sistema.
- Definir e utilizar os termos de posición anatómica e especificar os planos, eixos e cavidades corporais.

1.1.3. Criterios de avaliación mínimos exixibles que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

- Detállouse a xerarquía de célula a sistema.
- Describiuse a estrutura e fisioloxía celular.
- Clasificáronse os tipos de tecidos.
- Detalláronse as características xerais e funcións dos distintos tipos de tecidos.
- Enunciáronse os aparellos e sistemas do organismo e a súa composición
- Definiuse a posición anatómica.
- Describíronse os planos anatómicos.

- Aplicouse a terminoloxía de posición e dirección.
- Enumeráronse e localizáronse as rexións corporais.
- Detalláronse e situáronse as cavidades corporais.

1.1.4. **Contidos**

- Células eucariotas e procariotas.
- Estrutura e fisioloxía das células eucarióticas.
- Concepto, tipos e características dos tecidos do organismo.
 - Tecido epitelial.
 - Tecido conxuntivo.
 - Tecido muscular.
 - Tecido nervioso.
- Órganos, aparellos e sistemas.
- Terminoloxía de posición e direccións anatómicas.
- Planos e eixos corporais.
- Cavidades rexións corporais.

1.1.5. Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Como e con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos de avaliación	
As células: Tipos de células, estrutura, orgánulos celulares e fisioloxía celular.	Realiza unha avaliación inicial mediante preguntas e respostas orais do grupo para valorar os coñecementos previos sobre a unidade para tentar conseguir unha aprendizaxe significativa.	Identifica os elementos celulares sobre debuxos, fotos ou esquemas. Describe a fisioloxía celular. Resolve as fichas/kahoot entregadas polo profesor.	Fichas e /ou informes finais do xogo didáctico (kahoot).	Apuntamentos. Medios audiovisuais: Presentación powerpoint, imaxes e vídeos. Fichas/exercicios, kahoot. Aula virtual.	Proba escrita global da unidade didáctica de tipo mixto (contidos teóricos e prácticos). Dita proba pode incluír: Preguntas tipo test, preguntas curtas, preguntas a desenvolver, supostos prácticos, imaxes e debuxos.	3
Os tecidos: tipos, funcións e características.	Explica de forma teórica e práctica a unidade didáctica, empregando presentacións en powerpoint, imaxes e vídeos, etc.	Describe as características e funcións dos distintos tecidos do organismo. Determina a estrutura e composición dos distintos tecidos. Identifica os tecidos presentes en distintas estruturas anatómicas. Resolve as fichas/kahoot entregadas polo profesor.	Fichas e /ou informes finais do xogo didáctico (kahoot).			4
Órgano, aparello e sistema: Concepto, características e localización.	Elabora fichas con exercicios ou xogos en liña (tipo kahoot) para assimilar e repasar os contidos da unidade didáctica. Resolve dúbidas.	Define órgano, aparello e sistema. Determina a localización dos distintos órganos. Describe a diferenza entre aparellos e sistemas. Resolve as fichas/kahoot entregadas polo profesor.	Fichas e /ou informes finais do xogo didáctico (kahoot).			1
Posición anatómica, planos, eixos e cavidades corporais: Tipos de planos e esixos corporais, direccións anatómicas. Cavidades corporais, localización dos seus órganos e estruturas.	Subir á aula virtual apuntamentos e/ou exercicios da unidade didáctica. Elabora unha proba escrita global da unidade didáctica.	Describe e identifica localizacións anatómicas de diversas partes do corpo humano cun vocabulario axeitado respecto á posición de referencia. Diferencia os planos e eixos corporais. Describe as distintas cavidades corporais e os órganos e estruturas que conteñen cada unha delas. Resolve as fichas/kahoot entregadas polo profesor. Resolve una proba global escrita da unidade didáctica.	Fichas e /ou informes finais do xogo didáctico (kahoot). Proba escrita global da unidade didáctica.			4
TOTAL						12

Unidade didáctica 2.

2.1 Título: A pel. Hixiene e aseo do paciente.

2.1.1. Capacidades terminais elementais do currículo que se tratan

- Analizar os procedementos técnicos necesarios e realiza a hixiene persoal dun paciente ou cliente en función do seu estado, idade e/ou situación, informándoo da técnica a realizar e respectando a súa intimidade. INCOMPLETA.
- Identifica e aplica os procedementos técnicos axeitados para realizar a recolleita de excretas en función do estado e necesidades do paciente ou cliente. INCOMPLETA.
- Analizar e preparar os procedementos técnicos necesarios para facilitar a observación e/ou exploración médica dun paciente ou cliente en función do seu estado e condicións físicas tanto en atención hospitalaria como domiciliaria. INCOMPLETA.
- Comprender e ter a sensibilidade ante o estado emocional do paciente e do seu contorno, durante a aplicación dos coidados básicos de enfermaría. INCOMPLETA.

2.1.2. Obxectivos específicos da unidade didáctica

- Coñecer as bases anatómicas e fisiolóxicas da pel.
- Describir as lesións e patoloxías básicas da pel.
- Determinar e aplicar as normas xerais na hixiene dos pacientes.
- Describir e realizar as técnicas de aseo xeral e parcial do paciente.

2.1.3. Criterios de avaliación mínimos exigibles que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

- Identificáronse as características anatomofisiolóxicas da pel e dos anexos cutáneos.
- Describíronse as lesións e patoloxías básicas da pel e dos anexos cutáneos.
- Definíronse os protocolos de hixiene e aseo do paciente.
- Seleccionouse a técnica máis adecuada de hixiene en función do estado do paciente e o nivel de dependencia.
- Seleccionáronse e preparáronse os materiais necesarios para o aseo segundo a técnica a seguir.
- Describiuse a secuencia de operacións necesarias para realizar as distintas técnicas de aseo.
- Seleccionáronse as técnicas de aseo total e parcial.
- Seguíronse os procedementos de aseo parcial e total do paciente.
- Describe os procedementos de recollida de excretas, precisando os materiais necesarios para a súa realización en función das necesidades do paciente.
- Recolléronse as incidencias acaecidas durante a execución da técnica.

- Valorouse a importancia do respecto á intimidade do paciente e a súa dignidade.

2.1.4. **Contidos**

- Histoloxía da pel e anexos cutáneos.
- Organización topográfica da pel.
- Fisioloxía da pel.
- Lesións elementais da pel; primarias, secundarias e patoloxías
- Beneficios da hixiene e aseo do paciente.
- Técnicas e protocolos de hixiene e aseo do paciente.
 - Técnicas de aseo parciais.
 - Técnicas de aseo totais. Paciente encamado.
- Recollida de excretas: Cuña e botella.
- Tipos de materiais absorbentes.

2.1.5. Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos de avaliación	
Anatomofisioloxía da pel: Características anatomo-fisiolóxicas e histolóxicas da pel e anexos.	Realiza unha avaliación inicial mediante preguntas e respostas orais co grupo para valorar os coñecementos previos sobre a unidade para tentar conseguir unha aprendizaxe significativa.	Identifica a anatomía e histoloxía da pel e os anexos cutáneos. Describe a función da pel e os anexos cutáneos. Resolve as fichas/kahoot entregadas polo profesor.	Fichas e /ou informes finais do xogo didáctico (kahoot).	Apuntamentos. Medios audiovisuais: Presentación powerpoint, imaxes e vídeos.	Proba escrita global da unidade didáctica de tipo mixto (contidos teóricos e prácticos).	5
Lesións e patoloxías básicas da pel: Lesións primarias e secundarias. Patoloxía básica da pel e anexos.	Explica de forma teórica e práctica os contidos da unidade didáctica, empregando presentacións en powerpoint, imaxes e vídeos, etc.	Clasifica e describe as lesión primarias e secundarias da pel. Describe as patoloxías básicas da pel e os anexos cutáneos. Resolve as fichas/exercicios/kahoot entregadas polo profesor.	Fichas e /ou informes finais do xogo didáctico (kahoot).	Fichas. Kahoot. Aula virtual. Maniquís, e material de aseo e hixiene do paciente.	Dita proba pode incluír: Preguntas tipo test, preguntas curtas, preguntas a desenvolver, supostos prácticos, imaxes e debuxos.	5
A hixiene e aseo do paciente: Beneficios da hixiene do paciente e consideracións xerais.	Elabora fichas/follas con exercicios ou xogos en liña (tipo kahoot) para assimilar e repasar os contidos da unidade didáctica.	Determina a importancia e os beneficios da hixiene e aseo do paciente. Describe as consideracións xerais a ter en conta nas técnicas de aseo e hixiene do paciente. Resolve as fichas/kahoot entregadas polo profesor.	Fichas e /ou informes finais do xogo didáctico (kahoot).		Proba práctica ou teórico-práctica sobre un suposto caracterizado de aseo hixiene do paciente.	3
Técnicas de aseo parcial e total do paciente: Os protocolos e pasos a seguir nas distintas técnicas de aseo do paciente. Recollida de excretas.	Sobe á aula virtual apuntamentos, vídeos ou ligazóns e/ou exercicios da unidade didáctica. Resolve dúbidas. Elabora unha proba escrita global da unidade didáctica Proporciona casos ou supostos prácticos.	Describe as distintas técnicas de aseo parcial e total do paciente. Selecciona a técnica máis axeitada as características e situación do paciente. Selecciona os materiais adecuados para desenvolver as distintas técnicas de hixiene. Realiza a recollida de excretas cos materiais adecuados. Describe e aplica de forma ordenada os distintos protocolos de aseo e hixiene do paciente. Resolve as fichas/kahoot entregadas polo profesor. Resolve una proba global escrita e práctica ou teórico-práctica da unidade didáctica.	Fichas e /ou informes finais do xogo didáctico (kahoot). Proba escrita global da unidade didáctica.			12
TOTAL						25

Unidade didáctica 3.

3.1 Título: Sistema osteomuscular.

3.1.1. Capacidades terminais elementais do currículo que se tratan

- Adaptar os protocolos de mobilización e traslado dun paciente ou cliente en función do seu estado e necesidades. INCOMPLETA.
- Axudar na deambulación dun paciente ou cliente segundo as súas necesidades utilizando os medios de soporte precisos segundo o caso. INCOMPLETA.
- Analizar e preparar os procedementos técnicos necesarios para facilitar a observación e/ou exploración médica dun paciente ou cliente en función do seu estado e condicións físicas tanto en atención hospitalaria como domiciliaria. INCOMPLETA.
- Comprender a sensibilidade ante o estado emocional do paciente e do seu contorno, durante a aplicación dos cuidados básicos de enfermaría. INCOMPLETA.

3.1.2. Obxectivos específicos da unidade didáctica

- Identificar e describir as principais estruturas anatómicas do sistema osteomuscular.
- Determinar a fisioloxía das distintas estruturas do sistema osteomuscular.
- Coñecer a patoloxía básica do sistema osteomuscular.
- Identificar e describir as distintas posicións do paciente encamado, posicións de exploración e tratamentos médicos, e as súas indicacións.
- Determinar en qué lugar colocar os elementos de apoio e descarga nas distintas posicións do paciente encamado.
- Seleccionar a posición máis axeitada para o paciente en función da súa situación e características.
- Describir e aplicar as diversas técnicas de mobilización de pacientes de xeito seguro.

3.1.3. Criterios de avaliación mínimos exigibles que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

- Clasifícaronse e localízanse os ósos no esqueleto.
- Describíronse as funcións dos ósos.
- Describíronse os tipos e as características das articulacións.
- Determináronse as funcións das articulacións.
- Describiuse a estrutura e tipos dos músculos.
- Identifícaronse os diferentes músculos do organismo.
- Determináronse as funcións dos músculos.
- Detalláronse as lesións e as enfermidades osteoarticulares e musculares máis frecuentes.

- Enumeráronse os principios fundamentais de mecánica corporal e ergonomía.
- Descríbíronse as posicións que poden adoptar os pacientes en función do seu estado ou necesidades, exploración ou tratamento médico.
- Enumeráronse as normas para unha correcta mobilización do paciente.
- Identificáronse os recursos humanos e materiais necesarios para as distintas técnicas de mobilización, traslado e deambulación.
- Descríbíronse e efectuáronse manobras de cambios posturais e outras mobilizacións segundo plan de coidados.
- Identificáronse posibles complicacións durante a mobilización dun paciente.
- Descríbíronse e efectuáronse as operacións necesarias para o traslado de cama a cadeira de rodas e de cama a padiola.
- Aplicáronse e describíronse as técnicas de apoio á deambulación.

3.1.4. **Contidos**

- Sistema óseo, articular e muscular. Anatomía e fisioloxía.
- Patoloxías do sistema osteo-muscular e articulacións.
- Hixiene postural. Ergonomía e mecánica corporal.
- Posicións do paciente encamado e posicións de exploración e tratamentos médicos.
- Mobilización de pacientes.
- Traslado de pacientes.
- Axuda á deambulación.

3.1.5. Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos de avaliación	
Anatomofisioloxía do sistema osteomuscular. Descrición anatómofisiolóxica.	Realiza unha avaliación inicial mediante preguntas e respostas orais co grupo para valorar os coñecementos previos sobre a unidade para tentar conseguir unha aprendizaxe significativa.	Describea anatomía e fisioloxía dos ósos, músculos e articulacións. Localiza e identifica os ósos, músculos e articulacións máis importantes do corpo humano. Resolve as fichas/exercicios/láminas entregadas polo profesor.	Fichas, láminas e /ou informes finais do xogo didáctico (tipo kahoot).	Apuntamentos. Medios audiovisuais: Presentación powerpoint, imaxes e vídeos. Fichas.	Proba escrita global da unidade didáctica de tipo mixto (contidos teóricos e prácticos). Dita proba pode incluír: Preguntas tipo test, preguntas curtas, preguntas a desenvolver, supostos prácticos, imaxes e debuxos.	6
Patoloxía do sistema osteomuscular: Descrición da patoloxía básica.	Explica de forma teórica e práctica os contidos da unidade didáctica, empregando presentacións en powerpoint, imaxes e vídeos, etc.	Clasifica e describe as patoloxías básicas óseas, musculares e articulares. Resolve as fichas/exercicios/kahoot entregadas polo profesor.	Fichas e /ou informes finais do xogo didáctico (kahoot).	Kahoot/xogo didáctico. Aula virtual. Maniquís, e elementos de apoio e descarga, cadeiras de rodas, padiolas, grúa, táboas de transferencia, muletas, etc.		3
Hixiene postural e mecánica corporal: Concepto de hixiene y descrición da mecánica corporal.	Elabora fichas/láminas con imaxes/follas con exercicios ou xogos didácticos (tipo kahoot) para assimilar e repasar os contidos da unidade didáctica.	Determina a importancia e os beneficios da hixiene postural e da mecánica corporal. Describe as consideracións básicas a ter en conta na mecánica corporal para a mobilización de cargas. Resolve as fichas/kahoot entregadas polo profesor.	Fichas, exercicios e /ou informes finais do xogo didáctico (kahoot).		Proba práctica ou teórico-práctica sobre as posicións, mobilización, traslado e deambulación do paciente.	3
Posicións do paciente: descrición das posicións máis axeitadas para o paciente en función da súa patoloxía..	Sobe á aula virtual apuntamentos, vídeos ou ligazóns e/ou exercicios da unidade didáctica. Resolve dúbidas.	Describe as distintas posicións do paciente encamado e posición de exploración e tratamento médico. Determina as indicacións das distintas posicións do paciente e onde colocar os elementos de descarga en cada unha delas. Selección a posición máis adecuada para o paciente en función das necesidades do mesmo e do suposto médico do que se trate. Elabora un plan de cambios posturais. Resolve as fichas/kahoot/exercicios e casos practicos entregados polo profesoro.	Fichas e /ou informes finais do xogo didáctico (kahoot).			5
Técnicas de mobilización, traslado e deambulación de pacientes: Descrición dos distintos procedementos.	Elabora unha proba escrita global da unidade didáctica Proporciona casos ou supostos prácticos.	Describe e aplica as distintas técnicas de mobilización, traslado e deambulación do paciente, en función dos recursos humanos e materiais dsiponibles. Resolve as fichas/kahoot/exercicios e casos practicos entregados polo profesor. Resolve una proba global escrita e práctica ou teórico-práctica da unidade didáctica.	Fichas e /ou informes finais do xogo didáctico (kahoot). Proba escrita global da unidade didáctica.			8
TOTAL						25

Unidade didáctica 4.

4.1 Título: Úlceras por presión (UPP).

4.1.1. Capacidades terminais elementais do currículo que se tratan

- Adaptar os protocolos de mobilización e traslado dun paciente ou cliente en función do seu estado e necesidades. INCOMPLETA.
- Axudar na deambulación dun paciente ou cliente segundo as súas necesidades utilizando os medios de soporte precisos segundo o caso. INCOMPLETA.
- Analizar e preparar os procedementos técnicos necesarios para facilitar a observación e/ou exploración médica dun paciente ou cliente en función do seu estado e condicións físicas tanto en atención hospitalaria como domiciliaria. INCOMPLETA.
- Comprender a responsabilidade ante o estado emocional do paciente e do seu contorno, durante a aplicación dos cuidados básicos de enfermaría. INCOMPLETA.

4.1.2. Obxectivos específicos da unidade didáctica

- Establecer as causas e mecanismos de formación de UPP.
- Determinar as medidas de prevención de UPP.
- Valorar o risco de padecer UPP no paciente.
- Evitar as complicacións e o agravamento das úlceras existentes mellorando a calidade asistencial.

4.1.3. Criterios de avaliación mínimos exigibles que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

- Explica os mecanismos e causas de formación das úlceras por presión e os lugares anatómicos de aparición máis frecuente.
- Describe as fases de evolución na aparición das UPP.
- Recoñece os diferentes grados de UPP.
- Establece o risco de aparición de UPP no paciente segundo as escalas de valoración do risco de UPP.
- Explica as principais medidas preventivas para evitar aparición de úlceras por presión e sinala os produtos sanitarios a empregar para evitar a súa prevención.
- Selecciona o dispositivo máis adecuado para a prevención de UPP.
- Selecciona e prepara o material necesario para o tratamento de unha UPP.

4.1.4. **Contidos**

- Clasificación e localización máis frecuentes das UPP.
- Axentes causais e factores predispoñentes das UPP.
- Etiopatoxenia das UPP.
- Valoración de riscos, prevención e tratamento de UPP.
- Aplicación de medidas de prevención de UPP.

4.1.5. Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos de avaliación	
As UPP: Descrición do concepto, etiopatoxenia, clasificación e prevención de UPP.	Realiza unha avaliación inicial mediante preguntas e respostas orais co grupo para valorar os coñecementos previos sobre a unidade para tentar conseguir unha aprendizaxe significativa. Explica de forma teórica e práctica os contidos da unidade didáctica, empregando presentacións en powerpoint, imaxes e vídeos, etc.	Identifica as causas e factores predisponentes de aparición de UPP. Describe o mecanismo de formación UPP. Diferencia os distintos grados de UPP. Relaciona as lesións que aparecen co o estadio da UPP. Valora o risco de padecer UPP. Determina a localización anatómica máis frecuente de UPP. Establece as medidas de prevención de UPP. Identifica materiais sanitarios empregados na prevención de UPP. Resolve as fichas/kahoot/exercicios e casos practicos entregados polo profesor.	Fichas, láminas e /ou informes finais do xogo didáctico (tipo kahoot).	Apuntamentos. Medios audiovisuais: Presentación powerpoint, imaxes e vídeos. Fichas. Láminas. Kahoot/xogo didáctico/exercicios. Aula virtual.	Proba escrita global da unidade didáctica de tipo mixto (contidos teóricos e prácticos). Dita proba pode incluír: Preguntas tipo test, preguntas curtas, preguntas a desenvolver, supostos prácticos, imaxes e debuxos.	12
Tratamento das UPP: descrición do tratamento a levar a cabo en función da situación do paciente e do estadio da UPP así como as posibles complicacións	Elabora fichas/láminas con imaxes/follas con exercicios ou xogos didácticos (tipo kahoot) para assimilar e repasar os contidos da unidade didáctica. Sobe á aula virtual apuntamentos, vídeos ou ligazóns e/ou exercicios da unidade didáctica. Resolve dúbidas. Elabora unha proba escrita global da unidade didáctica Proporciona casos ou supostos prácticos.	Clasifica e describe o tratamento de UPP en función do grado de UPP e situación do paciente. Resolve as fichas/kahoot/exercicios e casos practicos entregados polo profesor. Resolve una proba global escrita e práctica ou teórico-práctica da unidade didáctica.	Fichas, exercicios e /ou informes finais do xogo didáctico (kahoot). Proba escrita global da unidade didáctica.		Proba práctica ou teórico-práctica sobre un suposto caracterizado sobre UPP.	4
TOTAL						16

Unidade didáctica 5.

5.1 Título: Aparato cardiovascular.

5.1.1. Capacidades terminais elementais do currículo que se tratan

- Analizar e preparar os procedementos técnicos necesarios para facilitar a observación e/ou exploración médica dun paciente ou cliente en función do seu estado e condicións físicas tanto en atención hospitalaria como domiciliaria. INCOMPLETA.
- Comprender e ter a sensibilidade ante o estado emocional do paciente e do seu contorno, durante a aplicación dos coidados básicos de enfermaría. INCOMPLETA.
- Realizar a toma de constantes vitais e efectuar o seu rexistro gráfico. INCOMPLETA.

5.1.2. Obxectivos específicos da unidade didáctica

- Describir a anatomofisioloxía do aparato cardiovascular.
- Identificar as patoloxías máis relevantes do aparato cardiovascular.

5.1.3. Criterios de avaliación mínimos exigibles que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

- Detalláronse as bases anatomofisiolóxicas do sistema cardiocirculatorio.
- Ubicáronse os principais vasos sanguíneos e linfáticos.
- Detalláronse os parámetros funcionais do corazón e a circulación.
- Describíronse as enfermidades cardíacas e vasculares máis frecuentes.

5.1.4. Contidos

- Bases anatomofisiolóxicas do corazón e vasos.
- Distribución anatómica dos principais vasos sanguíneos e linfáticos.
- Análise da circulación arterial e venosa.
- Determinación dos parámetros funcionais do corazón e da circulación.
- Estudo da patoloxía cardíaca e vascular.

5.1.5. Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos de avaliación	
Anatomofisioloxía do aparato cardiovascular: descrición da anatomía e fisioloxía do aparato cardiovascular.	Realiza unha avaliación inicial mediante preguntas e respostas orais co grupo para valorar os coñecementos previos sobre a unidade para tentar conseguir unha aprendizaxe significativa.	Describe e identifica a anatomía e fisioloxía cardíaca. Describe a anatomía e fisioloxía vascular. Coñece os grandes vasos sanguíneos. Resolve as fichas/exercicios/láminas entregadas polo profesor.	Fichas, láminas e /ou informes finais do xogo didáctico (tipo kahoot).	Apuntamentos. Medios audiovisuais: Presentación powerpoint, imaxes e vídeos. Fichas. Láminas.	Proba escrita global da unidade didáctica de tipo mixto (contidos teóricos e prácticos). Dita proba pode incluír: Preguntas tipo test, preguntas curtas, preguntas a desenvolver, supostos prácticos, imaxes e debuxos.	8
Patoloxías do aparato cardiovascular: descrición das principais patoloxías do aparato cardiovascular.	Explica de forma teórica e práctica os contidos da unidade didáctica, empregando presentacións en powerpoint, imaxes e vídeos, etc. Elabora fichas/láminas con imaxes/follas con exercicios ou xogos didácticos (tipo kahoot) para assimilar e repasar os contidos da unidade didáctica. Sobe á aula virtual apuntamentos, vídeos ou ligazóns e/ou exercicios da unidade didáctica. Resolve dúbidas. Elabora unha proba escrita global da unidade didáctica Proporciona casos ou supostos prácticos.	Describe as patoloxías cardiovasculares principais e as súas causas. Realiza as fichas/kahoot entregadas polo profesor. Resolve una proba global escrita da unidade didáctica.	Fichas, exercicios e /ou informes finais do xogo didáctico (kahoot). Proba escrita global da unidade didáctica.	Kahoot/xogo didáctico/exercicios. Aula virtual.		4
TOTAL						12

Unidade didáctica 6.

6.1 Título: Constantes vitais. Gráficas hospitalarias.

6.1.1. Capacidades terminais elementais do currículo que se tratan

- Analizar e preparar os procedementos técnicos necesarios para facilitar a observación e/ou exploración médica dun paciente ou cliente en función do seu estado e condicións físicas tanto en atención hospitalaria como domiciliaria. INCOMPLETA.
- Comprender e ter a sensibilidade ante o estado emocional do paciente e do seu contorno, durante a aplicación dos coidados básicos de enfermaría. INCOMPLETA.
- Realizar a toma de constantes vitais e efectuar o seu rexistro gráfico. INCOMPLETA.
- Interpretar ordes de tratamento, precisando a vía de administración e o material a utilizar en función da técnica a aplicar. INCOMPLETA.

6.1.2. Obxectivos específicos da unidade didáctica

- Definir o concepto de constantes vitais
- Determinar as técnicas de medición de constantes vitais.
- Describir os parámetros normais e as alteracións das constantes vitais dentro da exploración do paciente.
- Identificar os factores que inflúen nos valores normais das constantes vitais.
- Seleccionar as técnicas de medición de constantes vitais encada situación.
- Describir os apartados que forman parte dunha gráfica hospitalaria.
- Rexistrar as actividades e datos numéricos das constantes vitais dun paciente.
- Identificar os factores que afectan ao equilibrio hídrico do paciente.
- Realizar a valoración do balance hídrico dun paciente.

6.1.3. Criterios de avaliación mínimos exigibles que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

- Enumeráronse os requisitos e os materiais necesarios para a exploración médica.
- Definíronse os fundamentos das constantes vitais.
- Establecéronse os valores normais e as alteracións das constantes vitais.
- Seleccionouse o material necesario para a toma das distintas constantes vitais.
- Aplicáronse as técnicas de toma de constantes.
- Describíronse as técnicas de medida de diuresis.
- Determináronse os parámetros a valorar no balance hídrico.

- Realizouse o rexistro gráfico das constantes vitais e dos datos obtidos para o balance hídrico.

6.1.4. **Contidos**

- Constantes vitais: Temperatura, pulso, presión arterial, respiración, presión venosa central y pulsioximetría.
- Material para a toma de constantes vitais.
- Técnicas de determinación de constantes vitais.
- Alteracións nas constantes vitais.
- Técnicas de medida da diuresis.
- Recollida de información para o cálculo do balance hídrico.
- Rexistro gráfico das constantes vitais e o balance hídrico.

6.1.5. Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos de avaliación	
As constantes vitais: explicación do concepto de constantes vitais e protocolos e material para medir as constantes en función do paciente.	Realiza unha avaliación inicial mediante preguntas e respostas orais co grupo para valorar os coñecementos previos sobre a unidade para tentar conseguir unha aprendizaxe significativa. Explica de forma teórica e práctica os contidos da unidade didáctica, empregando presentacións en powerpoint, imaxes e vídeos, gráficas hospitalarias, etc.	Describe as constantes vitais e as súas características Determina as zonas anatómicas máis axeitadas para realizar a valoración das constantes vitais. Identificación e selección de material para a medición de constantes vitais. Realiza casos prácticos de medición de constantes vitais. Resolve as fichas/exercicios/láminas entregadas polo profesor.	Fichas, láminas e /ou informes finais do xogo didáctico (tipo kahoot).	Apuntamentos . Medios audiovisuais: Presentación powerpoint, imaxes e vídeos.	Proba escrita global da unidade didáctica de tipo mixto (contidos teóricos e prácticos). Dita proba pode incluír: Preguntas tipo test, preguntas curtas, preguntas a desenvolver, supostos prácticos, imaxes e debuxos.	8
Valores fisiolóxicos e patolóxicos das constantes vitais: descrición dos valores que son considerados normais e patolóxicos na medición das constantes vitais.	Elabora fichas/láminas con imaxes/follas con exercicios ou xogos didácticos (tipo kahoot) para assimilar e repasar os contidos da unidade didáctica. Sobe á aula virtual apuntamentos, vídeos ou ligazóns e/ou exercicios da unidade didáctica.	Describe os valores fisiolóxicos e factores que inflúen nos valores das constantes vitais. Determina os valores patolóxicos das constantes vitais Realiza as fichas/kahoot entregadas polo profesor.	Fichas, exercicios e /ou informes finais do xogo didáctico (kahoot).	Fichas. Láminas. Gráficas hospitalarias. Kahoot/xogo didáctico/exercicios. Aula virtual.	Lista de cotexo sobre o rexistro das constantes vitais e balance hídrico.	5
Gráficas hospitalarias: tipos de gráficas e rexistro dos valores das constantes vitais.	Resolve dúbidas. Proporciona datos de constantes vitais e de entradas e saídas de líquidos para facer o seu rexistro nunha gráfica.	Analiza as partes dunha gráfica de constantes vitais. Calcula o valor dos intervalos en varios modelos de gráficas. Rexistra os valores das constantes vitais nunha gráfica hospitalaria. Resolve as fichas/kahoot/exercicios e casos prácticos entregados polo profesor.	Fichas, rexistro dos valores das constantes na gráfica hospitalaria.			4
Balance Hídrico: Descrición do equilibrio hidroelectrolítico. Rexistro de entradas e saídas.	Elabora unha proba escrita e práctica ou teórico-práctica global da unidade didáctica.	Mide e anota os valores obtidos para o balance hídrico elaborando o rexistro gráfico oportuno. Interpreta os datos do balance de unha gráfica previamente confeccionada. Describe os factores que inflúen nas variacións do balance hídrico. Rexistra as entradas e saídas de líquidos na gráfica e realiza o balance hídrico. Resolve as fichas/kahoot/exercicios e casos prácticos entregados polo profesor. Resolve a proba escrita global da UD.	Fichas, rexistro das entradas e saídas de líquidos e balance hídrico na gráfica hospitalaria. Proba escrita global da UD.			3
TOTAL						20

Unidade didáctica 7.

7.1 Título: Aparato respiratorio. Cuidados.

7.1.1. Capacidades terminais elementais do currículo que se tratan

- Interpretar ordes de tratamento, precisando a vía de administración e o material a utilizar en función da técnica a empregar. INCOMPLETA.
- Realizar a toma de constantes vitais e efectuar o seu rexistro gráfico. INCOMPLETA.
- Analizar e preparar os procedementos técnicos necesarios para facilitar a observación e/ou exploración médica dun pacinete ou cliente en función do seu estado e condicións físicas tanto en atención hospitalaria como domiciliaria. INCOMPLETA.
- Comprender e ter a sensibilidade ante o estado emocional do paciente e do seu contorno, durante a aplicación dos cuidados básicos de enfermaría. INCOMPLETA.

7.1.2. Obxectivos específicos da unidade didáctica

- Describir a anatomofisioloxía e patoloxías básicas do aparato respiratorio.
- Determinar e aplicar as técnicas básicas da fisioterapia respiratoria.
- Coñecer as técnicas de administración de osíxeno.
- Seleccionar e identificar o material de osíxenoterapia
- Describir as técnicas relacionadas coa ventiloterapia.
- Aplicar cuidados o paciente con problemas respiratorios.

7.1.3. Criterios de avaliación mínimos exixibles que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

- Detalláronse as bases anatomofisiolóxicas do aparello respiratorio.
- Describíronse as enfermidades respiratorias básicas.
- Identificáronse as probas da función respiratoria.
- Describíronse as técnicas de fisioterapia respiratoria e materiais.
- Identificouse o material de intubación endotraqueal.
- Describíronse as características de ventilación manual e mecánica.
- Clasificouse o material de osíxenoterapia e ventilación manual.
- Describíronse as características das técnicas de aspiración de secrecións segundo o estado do paciente.
- Seleccionouse o material e aparataxe para a aspiración de secrecións.
- Establecéronse os cuidados ó paciente traqueostomizado.

7.1.4. Contidos

- Bases anatomofisiolóxicas do aparello respiratorio.
- Patoloxías do aparello respiratorio e probas de función respiratoria.
- Fisioterapia respiratoria; exercicios respiratorios, mobilización de secrecións e drenaxes posturais
- Procedementos de aplicación de osíxeno; balas de O₂, tomas centrais e outros dispositivos.
- Procedementos de ventilación manual e mecánica; ventiloterapia.
- Aspiración de secrecións respiratorias.
- Coidados do paciente con intubación endotraqueal.
- Coidados do paciente con traqueostomía.
- Rexistro de datos na gráfica hospitalaria.

7.1.5. Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos de avaliación	
Anatomofisioloxía e patoloxía básica do aparello respiratorio: Descrición da anatomía, fisioloxía e patoloxía do aparello respiratorio.	Realiza unha avaliación inicial mediante preguntas e respostas orais co grupo para valorar os coñecementos previos sobre a unidade para tentar conseguir unha aprendizaxe significativa.	Describe anatomía e fisioloxía do aparello respiratorio. Describe as patoloxías básicas do aparello respiratorio. Determina as probas de función respiratoria. Resolve as fichas/exercicios/láminas entregadas polo profesor.	Fichas, láminas e /ou informes finais do xogo didáctico (tipo kahoot).	Apuntamentos. Medios audiovisuais: Presentación powerpoint, imaxes e vídeos.	Proba escrita global da unidade didáctica de tipo mixto (contidos teóricos e prácticos).	5
Fisioterapia respiratoria: explicación do concepto de fisioterapia respiratoria	Explica de forma teórica e práctica os contidos da unidade didáctica, empregando presentacións en powerpoint, imaxes e vídeos, materiais, etc. Elabora fichas/láminas con imaxes/follas con exercicios ou xogos didácticos (tipo kahoot) para assimilar e repasar os contidos da unidade didáctica.	Describe as técnicas e finalidade da fisioterapia respiratoria: Exercicios respiratorios, drenaxes posturais e mobilización de secreción. Resolve casos prácticos de fisioterapia respiratoria. Resolve as fichas/exercicios/láminas entregadas polo profesor.	Fichas, exercicios e /ou informes finais do xogo didáctico (kahoot). Casos prácticos.	Fichas. Láminas. Casos prácticos. Kahoot/xogo didáctico/exercicios Aula virtual. Materiais de oxíxeno terapia, ventilación manual, intubación, aspiración de secrecións, maniquís de intubación, etc.	Dita proba pode incluír: Preguntas tipo test, preguntas curtas, preguntas a desenvolver, supostos prácticos, imaxes e debuxos. Lista de cotexo sobre a fisioterapia respiratoria, oxíxeno terapia, ventilación, aspiración de secrecións respiratorias e cuidados po paciente.	5
Oxíxeno terapia: Concepto de oxíxeno terapia, indicacións e materiais.	Sobe á aula virtual apuntamentos, vídeos ou ligazóns e/ou exercicios da unidade didáctica. Resolve dúbidas. Elabora casos prácticos sobre fisioterapia respiratoria, oxíxeno terapia, ventilación e cuidados.	Describe os procedementos de aplicación de técnicas de oxíxeno terapia así como os materiais necesarios para a súa correcta administración. Identifica os dispositivos de oxíxeno terapia e as súas indicacións. Establece as medidas de precaución na oxíxeno terapia. Resolve casos prácticos de aplicación de técnicas de oxíxeno terapia cos distintos dispositivos Resolve as fichas/exercicios/láminas entregadas polo profesor.	Fichas, exercicios e/ou informe do kahoot. Casos prácticos.			6
Ventiloterapia: descrición do concepto e tipos de ventiloterapia.	Elabora unha proba escrita e práctica ou teórico-práctica global da unidade.	Define ventiloterapia clasifica os distintos procedementos de ventiloterapia. Describe os procedementos de ventilación mecánica e manual así como os materiais necesarios para a súa correcta realización. Resolve casos prácticos de aplicación de técnicas ventilación mecánica. Resolve as fichas/exercicios entregadas polo profesor.	Fichas, exercicios e/ou informe do kahoot. Casos prácticos.			4

Coidados respiratorios: coidados respiratorios en función das características do paciente		<p>Describe as técnicas de aspiración de secrecións así como os materiais necesarios para levar a cabo o procedemento.</p> <p>Coñece o procedemento de intubación endotraqueal así como os materiais necesarios.</p> <p>Describeas técnicas de aspiracións de secrecións a través da traqueotomía e o tubo endotraqueal e das secreción orofarínxeas seleccionando o material adecuado.</p> <p>Describe e identifica as partes dunha cánula de traqueostomía, e o procedemento de limpeza das cánulas de traqueotomía.</p> <p>Resolve casos prácticos de diferentes técnicas de coidados respiratorios.</p> <p>Resolve a proba escrita e práctica ou teórico práctica global da unidade didáctica.</p>	<p>Fichas, exercicios, e casos prácticos.</p> <p>Proba escrita global da UD.</p>			4
TOTAL						24

Unidade didáctica 8.

8.1 Título: Aparato dixectivo.

8.1.1. Capacidades terminais elementais do currículo que se tratan

- Interpretar ordes de tratamento, precisando a vía de administración e o material a utilizar en función da técnica a empregar. INCOMPLETA.
- Valorar a influencia dos refugallo así como a importancia da súa correcta eliminación para evitar a incidencia negativa no medio ambiente. INCOMPLETA.
- Efectuar a recollida de excretas e elaborar o balance hídrico do/a paciente/cliente. INCOMPLETA.
- Identificar e aplicar os procedementos técnicos axeitados para realizar a recolleita de excretas en función do estado e necesidades do paciente ou cliente. INCOMPLETA.
- Analizar e preparar os procedementos técnicos necesarios para facilitar a observación e/ou exploración médica dun paciente ou cliente en función do seu estado e condicións físicas tanto en atención hospitalaria como domiciliaria. INCOMPLETA.
- Colaborar na atención preoperatoria e postoperatoria do/a paciente aplicando os coidados físicos e psicolóxicos adecuados. INCOMPLETA.
- Comprender e ter a sensibilidade ante o estado emocional do paciente e do seu contorno, durante a aplicación dos coidados básicos de enfermaría. INCOMPLETA.

8.1.2. Obxectivos específicos da unidade didáctica

- Decribir e identificar a anatomía e fisioloxía do aparello dixectivo.
- Identificar algunhas patoloxías básicas do aparello dixectivo.
- Describir e aplicar as técnicas relacionadas cos coidados das ostomías.
- Identificar os materiais necesarios para o coidado das estomías, sondaxe rectal e aplicación de enemas.
- Describir e aplicar coidados relativos á sondaxe rectal e administración de enemas.

8.1.3. Criterios de avaliación mínimos exigibles que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

- Describíronse as bases anatomofisiolóxicas do aparello dixectivo.
- Detalláronse as características da dixestión dos alimentos e a absorción dos nutrientes.
- Definíronse as manifestacións patolóxicas e enfermidades dixestivas básicas.
- Definíronse as características das heces.
- Identificáronse as posibles alteracións nas heces.
- Seleccionouse o material necesario para a sondaxe rectal

- Describiuse a técnica de sondaxe rectal.
- Seleccionouse o material necesario para a administración dun enema.
- Describiuse a técnica de administración dun enema de limpeza.
- Clasificáronse os tipos de ostomías.
- Describíronse as complicacións das ostomías.
- Determináronse os coidados do paciente ostomizado e seleccionouse o material necesario.

8.1.4. **Contidos**

- Anatomía do aparello dixestivo.
- Fisioloxía da dixestión e a absorción de nutrientes.
- Patoloxías do aparato dixestivo; esofáxicas, gástricas, intestinais, do fígado e vesícula biliar e do páncreas.
- O paciente ostomizado; complicacións dos estomas, coidado dos estomas e da pel.
- A sondaxe rectal; obxetivos, complicación e contraindicacións.
- Tipos de enemas.
- Administración de enemas.

8.1.5. Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos de avaliación	
Anatomía e fisioloxía do aparello dixestivo.	Realiza unha avaliación inicial mediante preguntas e respostas orais co grupo para valorar os coñecementos previos sobre a unidade para tentar conseguir unha aprendizaxe significativa. Explica de forma teórica e práctica os contidos da unidade didáctica, empregando presentacións en powerpoint, imaxes e vídeos, materiais, etc.	Describe anatomía e fisioloxía do aparello dixestivo. Describe as patoloxías básicas do aparello respiratorio dixestivo. Resolve as fichas/exercicios/láminas entregadas polo profesor.	Fichas, láminas e /ou informes finais do xogo didáctico (tipo kahoot).	Apuntamentos. Medios audiovisuais: Presentación powerpoint, imaxes e vídeos. Fichas. Láminas. Casos prácticos.	Proba escrita global da unidade didáctica de tipo mixto (contidos teóricos e prácticos). Dita proba pode incluír: Preguntas tipo test, preguntas curtas, preguntas a desenvolver, supostos prácticos, imaxes e debuxos.	6
Patoloxías do aparello dixestivo.	Elabora fichas/láminas con imaxes/follas con exercicios ou xogos didácticos (tipo kahoot) para asimilar e repasar os contidos da unidade didáctica. Sobe á aula virtual apuntamentos, vídeos ou ligazóns e/ou exercicios da unidade didáctica.	Describe as patoloxías básicas do aparello dixestivo. Resolve as fichas/exercicios/láminas entregadas polo profesor.	Fichas, exercicios e /ou informes finais do xogo didáctico (kahoot). Casos prácticos.	Kahoot/xogo didáctico/exercicios. Aula virtual. Materiais da sondaxe rectal, enemas, maniquís, bolsas de colostomía, etc.	Lista de cotexo sobre a sondaxe rectal, aplicación de enemas, e coidados do paciente ostomizado.	4
Coidados do paciente ostomizado, sondaxe rectal e aplicación de enemas.	Resolve dúbidas. Elabora casos prácticos sobre a sondaxe rectal e a aplicación de enemas e os coidados pos paciente ostomizado. Elabora unha proba escrita e práctica ou teórico-práctica global da unidade.	Describe os procedementos da sondaxe rectal e aplicación de enemas. Selecciona o material necesario para realizar a sondaxe rectal e administrar enemas. Simula a aplicación de enemas nun maniquí. Describe as complicacións das ostomías. Selecciona o material necesario nos coidados do paciente ostomizado. Realiza o cambio dunha bolsa de colostomía. Adquire sensibilidade e consciencia do estado emocional dun paciente ostomizado. Resolve casos prácticos sobre a sondaxe rectal, administración de enemas e coidados do paciente ostomizado. Resolve as fichas/exercicios/láminas entregadas polo profesor. Resolve a proba escrita e práctica ou teórico-práctica global da unidade didáctica.	Fichas, exercicios e/ou informe do kahoot. Casos prácticos. Proba escrita global da UD.			12
TOTAL						22

Unidade didáctica 9.

9.1 Título: Alimentación e dietética.

9.1.1. Capacidades terminais elementais do currículo que se tratan

- Identificar e aplicar os procedementos técnicos adecuados para realizar a recolleita de excretas en función do estado e necesidades do/a paciente cliente. INCOMPLETA.
- Identificar as diferentes técnicas de administración de dietas que permitan manter nos/as pacientes unha nutrición adecuada. INCOMPLETA.
- Administrar a alimentación a un/ha paciente cliente a través dunha sonda. COMPLETA.
- Comprender e ter a sensibilidade ante o estado emocional do paciente e do seu contorno, durante a aplicación dos coidados básicos de enfermaría. INCOMPLETA.
- Valorar a influencia dos refugallo así como a importancia da súa correcta eliminación para evitar a incidencia negativa no medio ambiente. INCOMPLETA.
- Efectuar a recollida de excretas e elaborar o balance hídrico do/a paciente/cliente. INCOMPLETA.
- Colaborar na atención preoperatoria e postoperatoria do/a paciente aplicando os coidados físicos e psicolóxicos adecuados. INCOMPLETA.

9.1.2. Obxectivos específicos da unidade didáctica

- Establecer os principios de alimentación saudable e nutrición
- Clasificar e identificar los nutrientes presentes en los alimentos.
- Determinar os distintos tipos de dietas en función das necesidades e requerimentos nutricionais do paciente.
- Describir e simular as técnicas de alimentación oral e nutrición enteral.

9.1.3. Criterios de avaliación mínimos exigibles que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

- Clasificáronse os nutrientes orgánicos e inorgánicos.
- Clasificáronse os alimentos segundo a súa composición nutricional e funcións.
- Definíronse as características da dieta equilibrada.
- Identificáronse os distintos tipos de dietas en función dos requerimentos do paciente.
- Detallouse a técnica de axuda na alimentación oral do paciente en condicións adecuadas.
- Detallouse a técnica de administración de nutrición enteral en condicións adecuadas.
- Enumeráronse as posibles incidencias que poden ocorrer durante a administración da nutrición enteral.

- Descríbense os coidados hixiénico-sanitarios que hai que ter en conta na administración de nutrición enteral.
- Establecéronse as indicacións, características e complicacións da nutrición parenteral.
- Valorouse a importancia de atender ao paciente con amabilidade e respecto.
- Simulouse a administración de nutrición enteral e axuda na alimentación oral nun maniquí.

9.1.4. **Contidos**

- Conceptos de alimentación e nutrición.
- Clasificación de nutrientes.
- Funcións dos nutrientes.
- Necesidades nutricionais; alimentación equilibrada, dietética e dietas.
- Dietas preventivas ou terapéuticas.
- Procedementos de axuda a alimentación oral.
- Nutrición enteral e parenteral. Procedementos.
- Sonda nasogástrica e PEG.

9.1.5. Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos de avaliación	
Principios básicos de alimentación e nutrición.	Realiza unha avaliación inicial mediante preguntas e respostas orais co grupo para valorar os coñecementos previos sobre a unidade para tentar conseguir unha aprendizaxe significativa. Explica de forma teórica e práctica os contidos da unidade didáctica, empregando presentacións en powerpoint, imaxes e vídeos, materiais, etc.	Define alimento, alimentación, nutriente, nutrición e dieta. Establece as diferenzas entre alimentación e nutrición. Identifica e clasifica os tipos de nutrientes. Establece os nutrientes maioritarios presentes nos distintos grupos de alimentos. Resolve as fichas/exercicios/láminas entregadas polo profesor.	Fichas, láminas e /ou informes finais do xogo didáctico (tipo kahoot).	Apuntamentos. Medios audiovisuais: Presentación powerpoint, imaxes e vídeos. Fichas. Láminas. Casos prácticos.	Proba escrita global da unidade didáctica de tipo mixto (contidos teóricos e prácticos). Dita proba pode incluír: Preguntas tipo test, preguntas curtas, preguntas a desenvolver, supostos prácticos, imaxes e debuxos.	5
Tipos de dietas.	Elabora fichas/láminas con imaxes/follas con exercicios ou xogos didácticos (tipo kahoot) para assimilar e repasar os contidos da unidade didáctica. Sobe á aula virtual apuntamentos, vídeos ou ligazóns e/ou exercicios da unidade didáctica.	Determina as características dunha dieta equilibrada. Describe os distintos tipos de dietas en función das necesidades e requerimentos do paciente. Resolve as fichas/exercicios/láminas entregadas polo profesor.	Fichas, exercicios e /ou informes finais do xogo didáctico (kahoot). Casos prácticos.	Kahoot/xogo didáctico/exercicios. Aula virtual. Materiais necesarios para a administración de nutrición enteral, alimentación oral, etc.	Lista de cotexo sobre a axuda na alimentación oral dun paciente e a administración de nutrición enteral.	4
Técnicas de alimentación: Axuda na alimentación oral, nutrición enteral e parenteral.	Resolve dúbidas. Elabora casos prácticos sobre a axuda na alimentación oral do paciente e a administración de nutrición enteral. Elabora unha proba escrita de práctica ou teórico-práctica global da unidade.	Describe os distintas técnicas de alimentación: axuda na alimentación oral, nutrición enteral e parenteral. Selecciona o material necesario para administrar nutrición enteral a través dunha sonda nasogástrica e PEG. Determina os coidados básicos a ter en conta antes da administración da nutrición enteral. Simula a administración de nutrición enteral. Colabora na alimentación oral dun paciente. Describe os riscos da nutrición enteral e parenteral. Adquire sensibilidade e consciencia do estado emocional do paciente. Resolve casos prácticos sobre dietas, alimentación oral e nutrición enteral. Resolve as fichas/exercicios/láminas entregadas polo profesor. Resolve a proba escrita e práctica ou teórico-práctica global da unidade didáctica.	Fichas, exercicios e/ou informe do kahoot. Casos prácticos. Proba escrita global da UD.			7
TOTAL						16

Unidade didáctica 10.

10.1 Título: Aparato urinario.

10.1.1. Capacidades terminais elementais do currículo que se tratan

- Identificar e aplicar os procedementos técnicos adecuados para realizar a recolleita de excretas en función do estado e necesidades do/a paciente cliente. INCOMPLETA.
- Adaptar os protocolos de mobilización e traslado dun/ha paciente ou cliente en función do seu estado e necesidades. INCOMPLETA.
- Analizar e preparar os procedementos técnicos necesarios para facilitar a observación e/ou exploración médica dun/ha paciente ou cliente en función do seu estado e condicións físicas tanto en atención hospitalaria como domiciliaria. INCOMPLETA.
- Comprender e ter a sensibilidade ante o estado emocional do paciente e do seu contorno, durante a aplicación dos coidados básicos de enfermaría. INCOMPLETA.
- Valorar a influencia dos refugallo así como a importancia da súa correcta eliminación para evitar a incidencia negativa no medio ambiente. INCOMPLETA.
- Efectuar a recollida de excretas e elaborar o balance hídrico do/a paciente/cliente. INCOMPLETA.

10.1.2. Obxectivos específicos da unidade didáctica

- Describir a anatomofisioloxía do aparello urinario.
- Identificar as distintas alteracións da función renal e as súas patoloxías principais.
- Selecciona o material necesario para a sondaxe urinaria do paciente.
- Describe e aplica os coidados do paciente sondado.

10.1.3. Criterios de avaliación mínimos exigibles que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

- Describíronse as bases anatomofisiolóxicas do aparello urinario.
- Analizouse o proceso de formación de ouriños.
- Describíronse as enfermidades renais e os trastornos urinarios máis frecuentes.
- Definíronse as características dos ouriños.
- Identificáronse as posibles alteracións nos ouriños.
- Describíronse os procedementos de recollida de ouriños.
- Identificouse o material utilizado na recollida de ouriños.
- Preparouse o material necesario para realizar unha sondaxe vesical.

- Describiuse, a técnica de sondaxe vesical, sen que poida procederse á súa execución.
- Descríronse as técnicas de depuración extrarrenal.

10.1.4. **Contidos**

- Anatomía do aparato urinario.
- Fisioloxía e patoloxías do aparato urinario.
- Alteracións da función urinaria.
- O paciente incontinente.
- A sondaxe vesical; tipos de sondas e sondaxes, complicacións.
- Recollida de mostrás.
- Técnicas de depuración extrarrenal.

10.1.5. Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos de avaliación	
Anatomía e fisioloxía do aparato urinario.	Realiza unha avaliación inicial mediante preguntas e respostas orais co grupo para valorar os coñecementos previos sobre a unidade para tentar conseguir unha aprendizaxe significativa.	Describe a anatomofisioloxía do aparello urinario. Describe o proceso de formación de ouriños. Resolve as fichas/exercicios/láminas entregadas polo profesor.	Fichas, láminas e /ou informes finais do xogo didáctico (tipo kahoot).	Apuntamentos. Medios audiovisuais: Presentación powerpoint, imaxes e vídeos.	Proba escrita global da unidade didáctica de tipo mixto (contidos teóricos e prácticos). Dita proba pode incluír: Preguntas tipo test, preguntas curtas, preguntas a desenvolver, supostos prácticos, imaxes e debuxos.	8
Patoloxías do aparato urinario.	Explica de forma teórica e práctica os contidos da unidade didáctica, empregando presentacións en powerpoint, imaxes e vídeos, materiais, etc. Elabora fichas/láminas con imaxes/follas con exercicios ou xogos didácticos (tipo kahoot) para assimilar e repasar os contidos da unidade didáctica.	Describe as alteracións máis habituais da función urinaria e patoloxía básica do aparello urinario. Resolve as fichas/exercicios/láminas entregadas polo profesor.	Fichas, exercicios e /ou informes finais do xogo didáctico (kahoot). Casos prácticos.	Fichas. Láminas. Casos prácticos. Kahoot/xogo didáctico/exercicios . Aula virtual. Materias e instrumental necesario para a sondaxe vesical, toma de mostras, coidados do paciente incontinente e sondado, etc.	Lista de cotexo sobre a sondaxe vesical, coidados do paciente sondado e o paciente incontinente.	5
Coidados de enfermería no paciente sondado.	Sobe á aula virtual apuntamentos, vídeos ou ligazóns e/ou exercicios da unidade didáctica. Resolve dúbidas. Elabora casos prácticos sobre a axuda na sondaxe vesical, recollida de mostras e coidados no paciente sondado. Elabora unha proba escrita e práctica ou teórico-práctica global da unidade.	Determina os coidados necesarios para tratar a un paciente incontinente, en función do grao da incontinencia e as necesidades do paciente. Identifica e selecciona o material necesario no caso de incontinencia urinaria segundo as características do paciente. Describe os pasos e o material necesario na sondaxe vesical. Describe os coidados e realiza a súa simulación no maniquí. Describe as técnicas de recollida de ouriños en función da proba solicitada, e selecciona o material necesario. Describe as técnicas de depuración extrarrenal. Resolve as fichas/exercicios/láminase casos prácticos entregados polo profesor. Resolve a proba escrita e práctica ou teórico práctica global da unidade didáctica.	Fichas, exercicios e/ou informe do kahoot. Casos prácticos. Proba escrita global da UD.			10
TOTAL						24

Unidade didáctica 11.

11.1 Título: Sistema nervioso.

11.1.1. Capacidades terminais elementais do currículo que se tratan

- Analizar e preparar os procedementos técnicos necesarios para facilitar a observación e/ou exploración médica dun paciente ou cliente en función do seu estado e condicións físicas tanto en atención hospitalaria como domiciliaria. INCOMPLETA.
- Comprender e ter a sensibilidade ante o estado emocional do paciente e do seu contorno, durante a aplicación dos coidados básicos de enfermaría. INCOMPLETA.

11.1.2. Obxectivos específicos da unidade didáctica

- Coñecer a anatomofisioloxía do sistema nervioso.
- Identificar as patoloxías máis relevantes do sistema nervioso.

11.1.3. Criterios de avaliación mínimos exigibles que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

- Detalláronse as bases anatomofisiolóxicas do sistema nervioso.
- Describíronse as patoloxías do sistema nervioso máis frecuentes.

11.1.4. Contidos

- Neuronas e neuroglías.
- Anatomía e fisioloxía do SNC y SNP
- Patoloxía básica do sistema nervioso.

11.1.5. Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos de avaliación	
Anatomofisioloxía do sistema nervioso: Estudio da anatomía e fisioloxía do sistema nervioso.	Realiza unha avaliación inicial mediante preguntas e respostas orais co grupo para valorar os coñecementos previos sobre a unidade para tentar conseguir unha aprendizaxe significativa.	Describe e identifica a anatomía e fisioloxía do sistema nervioso central e periférico. Resolve as fichas/exercicios/láminas entregadas polo profesor.	Fichas, láminas e /ou informes finais do xogo didáctico (tipo kahoot).	Apuntamentos. Medios audiovisuais: Presentación powerpoint, imaxes e vídeos.	Proba escrita global da unidade didáctica de tipo mixto (contidos teóricos e prácticos). Dita proba pode incluír: Preguntas tipo test, preguntas curtas, preguntas a desenvolver, supostos prácticos, imaxes e debuxos.	6
Patoloxías do sistema nervioso: patoloxía básica do sistema nervioso.	Explica de forma teórica e práctica os contidos da unidade didáctica, empregando presentacións en powerpoint, imaxes e vídeos, materiais, etc. Elabora fichas/láminas con imaxes/follas con exercicios ou xogos didácticos (tipo kahoot) para assimilar e repasar os contidos da unidade didáctica. Sobe á aula virtual apuntamentos, vídeos ou ligazóns e/ou exercicios da unidade didáctica. Resolve dúbidas. Elabora unha proba escrita global da unidade.	Describe as alteracións e patoloxía básica do sistema nervioso Resolve as fichas/exercicios/láminas entregadas polo profesor. Resolve a proba escrita global da UD.	Fichas, exercicios e /ou informes finais do xogo didáctico (kahoot). Proba escrita global da UD.	Fichas. Láminas. Casos prácticos. Kahoot/xogo didáctico/exercicios . Aula virtual.		4
TOTAL						10

Unidade didáctica 12.

12.1 Título: Aparato reproductor masculino e feminino.

12.1.1. Capacidades terminais elementais do currículo que se tratan

- Adaptar os protocolos de mobilización e traslado dun/ha paciente en función do seu estado e necesidades. INCOMPLETA.
- Analizar e preparar os procedementos técnicos necesarios para facilitar a observación e/ou exploración médica dunha paciente ou cliente en función do seu estado e condicións físicas tenato en atención hospitalaria como domiciliaria. INCOMPLETA.
- Comprender e ter a sensibilidade ante o estado emocional do paciente e do seu contorno, durante a aplicación dos coidados básicos de enfermaría. INCOMPLETA.
- Analizar os procedementos necesarios e realizar a hixiene, alimentación e coidados da nai e do neonato segundo os protocolos establecidos. INCOMPLETA.

12.1.2. Obxectivos específicos da unidade didáctica

- Describir a anatomía e fisioloxía do aparello reproductor feminino e masculino.
- Coñecer as patoloxías básicas do aparello reproductor femenino e masculino.
- Determinar as actividades do auxiliar de enfermaría en relación co embarazo, parto e puerperio.

12.1.3. Criterios de avaliación mínimos exixibles que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

- Describíronse as características anatómicas do aparello xenital feminino.
- Relacionáronse o ciclo ovárico e o ciclo endometrial.
- Detallouse o proceso da reprodución.
- Citáronse as alteracións patolóxicas máis frecuentes do aparello xenital feminino.
- Describíronse as características anatómicas e funcionais do aparello xenital masculino.
- Citáronse as alteracións patolóxicas máis frecuentes do aparello xenital masculino.
- Identificáronse os signos e síntomas que presenta a embarazada no momento do parto.
- Identificáronse as fases do parto.

12.1.4. Contidos

- Anatomía dos aparatos xenitais masculinos e femininos.
- Patoloxías do aparato xenital masculino e feminino.
- Enfermidades de transmisión sexual

- Embarazo, parto e puerperio. Funcións do TCAE.

12.1.5. Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos de avaliación	
Anatomofisioloxía do aparello reproductor masculino e feminino.	Realiza unha avaliación inicial mediante preguntas e respostas orais co grupo para valorar os coñecementos previos sobre a unidade para tentar conseguir unha aprendizaxe significativa.	Describe e identifica a anatomía e fisioloxía do aparato reproductor e xenital masculinos e femininos. Resolve as fichas/exercicios/láminas entregadas polo profesor.	Fichas, láminas e /ou informes finais do xogo didáctico (tipo kahoot).	Apuntamentos. Medios audiovisuais: Presentación powerpoint, imaxes e vídeos.	Proba escrita global da unidade didáctica de tipo mixto (contidos teóricos e prácticos). Dita proba pode incluír: Preguntas tipo test, preguntas curtas, preguntas a desenvolver, supostos prácticos, imaxes e debuxos.	6
Patoloxías básicas do aparello reproductor masculino e feminino e enfermidades de transmisión sexual.	Explica de forma teórica e práctica os contidos da unidade didáctica, empregando presentacións en powerpoint, imaxes e vídeos, materiais, etc. Elabora fichas/láminas con imaxes/follas con exercicios ou xogos didácticos (tipo kahoot) para assimilar e repasar os contidos da unidade didáctica.	Describe as enfermidades de transmisión sexual e patoloxías básicas do aparello reproductor masculino e feminino. Resolve as fichas/exercicios/láminas entregadas polo profesor.	Fichas, exercicios e /ou informes finais do xogo didáctico (kahoot).	Fichas. Láminas. Casos prácticos. Kahoot/xogo didáctico/exercicios . Aula virtual.		4
Coidados de enfermidade durante o embarazo, parto e puerperio.	Sobe á aula virtual apuntamentos, vídeos ou ligazóns e/ou exercicios da unidade didáctica. Resolve dúbidas. Elabora unha proba escrita global da unidade.	Describe os signos e síntomas do parto. Identifica as fases do parto. Determina as funcións do TCAE nos coidados da muller embarazada, parto e puerperio. Resolve as fichas/exercicios/láminas entregadas polo profesor. Resolve a proba escrita global da UD.	Fichas, exercicios e /ou informes finais do xogo didáctico (kahoot). Proba escrita global da UD.			4
TOTAL						14

Unidade didáctica 13.

13.1 Título: Coidados do recém nacido (RN).

13.1.1. Capacidades terminais elementais do currículo que se tratan

- Adaptar os protocolos de mobilización e traslado dun/ha paciente en función do seu estado e necesidades. INCOMPLETA.
- Analizar e preparar os procedementos técnicos necesarios para facilitar a observación e/ou exploración médica dunha paciente ou cliente en función do seu estado e condicións físicas tenato en atención hospitalaria como domiciliaria. INCOMPLETA.
- Comprender e ter a sensibilidade ante o estado emocional do paciente e do seu contorno, durante a aplicación dos coidados básicos de enfermaría. INCOMPLETA.
- Identificar diferentes técnicas de administración de dietas que permitan manter nos/as pacientes unha nutrición adecuada. INCOMPLETA.
- Analizar os procedementos necesarios e realizar a hixiene, alimentación e coidados da nai e do neonato segundo os protocolos establecidos. INCOMPLETA.

13.1.2. Obxectivos específicos da unidade didáctica

- Definir as características fisiolóxicas do recentemente nado.
- Coñecer as técnicas de medición e peso do bebé e as técnicas de alimentación infantil.
- Identificar os coidados básicos do recentemente nado.

13.1.3. Criterios de avaliación mínimos exixibles que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

- Describíronse as características do recentemente nado.
- Describíronse os coidados iniciais ao neonato.
- Determináronse e aplicáronse as técnicas de hixiene do recentemente nado, medición e peso do RN.
- Describiuse o proceso de control e coidado do cordón umbilical.

13.1.4. Contidos

- Características anatómicas, morfolóxicas e fisiolóxicas dos RN.
- Valoración inicial e primeiros coidados do RN.
- Coidados xerais do recentemente nado.
- Alimentación do recém nacido; lactancia materna e artificial.
- Seguimento do lactante; peso, talla, vacunacións.

13.1.5. Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos de avaliación	
Características anatómicas e morfolóxicas do recentemente nado.	Realiza unha avaliación inicial mediante preguntas e respostas orais co grupo para valorar os coñecementos previos sobre a unidade para tentar conseguir unha aprendizaxe significativa.	Describe e identifica as características anatómicas, fisiolóxicas e morfolóxicas do RN. Resolve as fichas/exercicios/láminas entregadas polo profesor.	Fichas, láminas e /ou informes finais do xogo didáctico (tipo kahoot).	Apuntamentos. Medios audiovisuais: Presentación powerpoint, imaxes e vídeos. Fichas. Láminas. Casos prácticos.	Proba escrita global da unidade didáctica de tipo mixto (contidos teóricos e prácticos). Dita proba pode incluír: Preguntas tipo test, preguntas curtas, preguntas a desenvolver, supostos prácticos, imaxes e debuxos.	6
Coidados básicos recentemente nado	Explica de forma teórica e práctica os contidos da unidade didáctica, empregando presentacións en powerpoint, imaxes e vídeos, materiais, etc. Elabora fichas/láminas con imaxes/follas con exercicios ou xogos didácticos (tipo kahoot) para asimilar e repasar os contidos da unidade didáctica.	Describeos coidados básicos iniciais do RN. Selecciona o material necesario para realizar os coidados do cordón umbilical. Describe e simula a técnica de hixiene do RN e coidados do cordón umbilical. Resolve os casos prácticos propostos polo profesor. Resolve as fichas/exercicios/láminas entregadas polo profesor.	Fichas, exercicios e /ou informes finais do xogo didáctico (kahoot).	Kahoot/xogo didáctico/exercicios.Báscula, tallímetro e material necesario para os coidados do RN. Aula virtual.	Lista de cotexo sobre os coidados do RN.	4
Técnicas de medición, peso e alimentación do recentemente nado.	Elabora casos prácticos sobre os coidados do RN. Sobe á aula virtual apuntamentos, vídeos ou ligazóns e/ou exercicios da unidade didáctica. Resolve dúbidas. Elabora unha proba escrita global da unidade.	Describe a lactancia materna e artificial. Selecciona o material necesario para medir e pesar ó RN. Describe e realiza a técnica de medición e peso do RN. Resolve as fichas/exercicios/láminas e casos prácticos propostos polo profesor. Resolve a proba escrita global da UD.	Fichas, exercicios e /ou informes finais do xogo didáctico (kahoot). Proba escrita global da UD.			2
TOTAL						12

Unidade didáctica 14.

14.1 Título: O ancián e o paciente terminal.

14.1.1. Capacidades terminais elementais do currículo que se tratan

- Analizar os procedementos técnicos necesarios e realiza a hixiene persoal dun paciente ou cliente en función do seu estado, idade e/ou situación, informándoo da técnica a realizar e respectando a súa intimidade. INCOMPLETA.
- Adaptar os protocolos de mobilización e traslado dun/ha paciente en función do seu estado e necesidades. INCOMPLETA
- Aplicar, utilizar e realizar as técnicas necesarias dos coidados postmortem. COMPLETA.
- Comprender e ter a sensibilidade ante o estado emocional do paciente e do seu contorno, durante a aplicación dos coidados básicos de enfermaría. INCOMPLETA.

14.1.2. Obxectivos específicos da unidade didáctica

- Describir os cambios propios do envellecemento.
- Determinar as funcións do TCAE nos coidados do ancián.
- Describir os coidados relacionados co paciente terminal.
- Describir os coidados e protocolos postmortem.

14.1.3. Criterios de avaliación mínimos exigibles que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

- Identificáronse os cambios propios do proceso de envellecemento.
- Establecéronse as funcións do TCAE nos coidados do ancián, do paciente terminal e nos coidados postmortem.
- Determináronse os coidados do paciente terminal.
- Describíronse os coidados postmortem

14.1.4. Contidos

- Proceso de envellecemento; cambios biolóxicos, psíquicos e sociais. Necesidades do ancián.
- Coidados do TCAE; anciáns institucionalizados e anciáns que viven sos.
- Concepto de enfermidade terminal e coidados paliativos. Protocolos de enfermaría relacionados co enfermo terminal.
- Agonía do paciente terminal e signos de morte.
- Coidados postmortem.
Donación e transplante de órganos e tecidos.

14.1.5. Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos de avaliación	
Proceso biolóxico de envellecemento; e necesidades e coidados do ancián.	Realiza unha avaliación inicial mediante preguntas e respostas orais co grupo para valorar os coñecementos previos sobre a unidade para tentar conseguir unha aprendizaxe significativa.	Determina os cambios biolóxicos, psíquicos e sociais do proceso de envellecemento. Establece as necesidades e coidados do ancián. Describe as funcións do TCAE nos coidados do ancián. Resolve os casos prácticos propostos polo profesor. Resolve as fichas/exercicios/láminas entregadas pola profesor.	Fichas, láminas e /ou informes finais do xogo didáctico (tipo kahoot).	Apuntamentos. Medios audiovisuais: Presentación powerpoint, imaxes e vídeos. Fichas. Láminas.	Proba escrita global da unidade didáctica de tipo mixto (contidos teóricos e prácticos). Dita proba pode incluír: Preguntas tipo test, preguntas curtas, preguntas a desenvolver, supostos prácticos, imaxes e debuxos.	7
Coidados do paciente terminal.	Explica de forma teórica e práctica os contidos da unidade didáctica, empregando presentacións en powerpoint, imaxes e vídeos, materiais, etc. Elabora fichas/láminas con imaxes/follas con exercicios ou xogos didácticos (tipo kahoot) para assimilar e repasar os contidos da unidade didáctica.	Describe os coidados do paciente terminal. Define e determina os coidados paliativos. Resolve os casos prácticos propostos polo profesor. Resolve as fichas/exercicios/láminas entregadas polo profesor.	Fichas, exercicios e /ou informes finais do xogo didáctico (kahoot).	Casos prácticos. Kahoot/xogo didáctico/exercicios Aula virtual.	Lista de cotexo sobreos coidados do ancián, do paciente terminal e os coidados postmortem.	5
Coidados postmortem.	Elabora casos prácticos sobre os coidados do ancián, o paciente terminal e os coidados postmortem. Sobe á aula virtual apuntamentos, vídeos ou ligazóns e/ou exercicios da unidade didáctica. Resolve dúbidas. Elabora unha proba escrita global da unidade.	Coñece os signos de morte. Establece os coidados postmortem do paciente. Describe a actuación no caso dunha posible doación de órganos. Resolve as fichas/exercicios/láminas e casos prácticos propostos polo profesor. Resolve a proba escrita global da UD.	Fichas, exercicios e /ou informes finais do xogo didáctico (kahoot). Proba escrita global da UD			4
TOTAL						16

Unidade didáctica 15.

15.1 Título: Terapéutica farmacéutica.

15.1.1. Capacidades terminais elementais do currículo que se tratan

- Interpretar ordes de tratamento, precisando a vía de administración e o material para utilizar en función da técnica a aplicar. INCOMPLETA.
- Preparar a medicación aplicando os criterios de equivalencia necesarios para a preparación de medicación. COMPLETA.
- Aplicar técnicas de hidroterapia segundo o estado e necesidades do paciente cliente.COMPLETA.
- Comprender e ter a sensibilidade ante o estado emocional do paciente e do seu contorno, durante a aplicación dos coidados básicos de enfermaría. INCOMPLETA.

15.1.2. Obxectivos específicos da unidade didáctica

- Coñecer a farmacocinética e farmacodinamia dos fármacos.
- Identificar as vías de administración de medicamentos e as súas características.
- Describir as técnicas de administración de medicamentos polas vías oral, tópica e rectal.
- Simular a administración de medicamentos vía oral, rectal e tópica.
- Interpretar las indicaciones de la prescripción de fármacos.
- Coñecer técnicas de termoterapia e hidroterapia.

15.1.3. Criterios de avaliación mínimos exigibles que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

- Determináronse as diferenzas entre medicamento e fármaco.
- Describíronse os procesos da farmacocinética e farmacodinamia.
- Describíronse as distintas vías de administración de medicamentos
- Clasificáronse os medicamentos en función da caducidade, vía de administración, órgano ou sistema ao que vai dirixido a súa acción.
- Interpretáronse as siglas e símbolos presentes nos envases e prospectos dos medicamentos
- Establecéronse os procedementos e materiais necesarios para a administración de medicamentos por diferentes vías.
- Interpretáronse ordes de tratamento e seleccionouse o material necesario para a súa administración.
- Simulouse a administración de fármacos por vía oral, rectal e tópica.
- Seleccionouse e preparouse o material para realizar unha perfusión intravenosa e calculouseo ritmo de goteo para a correcta administración.

- Caracterizáronse as técnicas de tratamentos de termoterapia e hidroterapia.

15.1.4. **Contidos**

- Composición e presentacións dos medicamentos.
- Características dos envases e o prospecto.
- Farmacocinética e Farmacodinamia.
- Clasificación farmacolóxica.
- Vías de administración de medicamentos enterales, parenterales e tópicas.
- Efectos adversos dos medicamentos.
- Sueroterapia.
- Termoterapia, crioterapia e hidroterapia.

15.1.5. Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos de avaliación	
Medicamentos: composición, características, formas de presentación e farmacocinética e fármacodinamia.	Realiza unha avaliación inicial mediante preguntas e respostas orais co grupo para valorar os coñecementos previos sobre a unidade para tentar conseguir unha aprendizaxe significativa. Explica de forma teórica e práctica os contidos da unidade didáctica, empregando presentacións en powerpoint, imaxes e vídeos, materiais, etc.	Establece a diferenza entre medicamento e fármaco. Identifica as siglas e pictogramas de prospectos e envases de medicamentos. Identifica as formas de presentación dos medicamentos. Determina a diferenza entre urxencia e emerxencia. Describe as etapas do proceso LADME. Diferencia a acción dos fármacos. Clasifica diversos medicamentos en función da diana farmacolóxica. Resolve as fichas/exercicios/láminas entregadas polo profesor.	Fichas, láminas e /ou informes finais do xogo didáctico (tipo kahoot).	Apuntamentos. Medios audiovisuais: Presentación powerpoint, imaxes e vídeos. Fichas. Láminas. Casos prácticos. Kahoot/xogo didáctico/exercicios. Medicamentos, envases e prospectos. Aula virtual.	Proba escrita global da unidade didáctica de tipo mixto (contidos teóricos e prácticos). Dita proba pode incluír: Preguntas tipo test, preguntas curtas, preguntas a desenvolver, supostos prácticos, imaxes e debuxos.	6
Vías e técnicas de administración de medicamentos.	Elabora fichas/láminas con imaxes/follas con exercicios ou xogos didácticos (tipo kahoot) para assimilar e repasar os contidos da unidade didáctica. Elabora casos prácticos sobre interpretación das ordes de tratamentos, siglas e pictogramas dos envases e prospectos, vías de administración, fluidoterapia, aplicación de termoterapia e hidroterapia, etc. Sobe á aula virtual apuntamentos, vídeos ou ligazóns e/ou exercicios da unidade didáctica. Resolve dúbidas. Elabora unha proba escrita global da unidade.	Identifica e describe as distintas vías e técnicas de administración dos medicamentos. Simula a administración de medicamentos por vía oral, rectal e tópica. Selecciona e prepara o material para a administración dunha perfusión intravenosa. Interpreta ordes de tratamento. Resolve os casos prácticos propostos polo profesor. Resolve as fichas/exercicios/láminas entregadas polo profesor.	Fichas, exercicios e /ou informes finais do xogo didáctico (kahoot).		Lista de cotexo sobre as técnicas de administración de medicamentos e as vías de administración, interpretación das ordes de tratamento, etc.	14
Termoterapia, crioterapia e hidroterapia.		Describe e clasifica as técnicas de termoterapia, crioterapia e hidroterapia e a súa finalidade. Resolve as fichas/exercicios/láminas e casos prácticos propostos polo profesor. Resolve a proba escrita global da UD.	Fichas, exercicios e /ou informes finais do xogo didáctico (kahoot). Proba escrita global da UD			4
TOTAL						24

Unidade didáctica 16.

16.1 Título: Procedementos diagnósticos. Coidados do paciente cirúrxico.

16.1.1. Capacidades terminais elementais do currículo que se tratan

- Adaptar os protocolos de mobilización e traslado dun/ha paciente en función do seu estado e necesidades. INCOMPLETA.
- Colaborar na atención perioperatoria e postoperatoria do/a paciente aplicando os coidados físicos e psicolóxicos adecuados. INCOMPLETA.
- Comprender e ter a sensibilidade ante o estado emocional do paciente e do seu contorno, durante a aplicación dos coidados básicos de enfermaría. INCOMPLETA.
- Analizar e preparar os procedementos técnicos necesarios para facilitar a observación e/ou exploración médica dun paciente ou cliente en función do seu estado e condicións físicas tanto en atención hospitalaria como domiciliaria. INCOMPLETA.

16.1.2. Obxectivos específicos da unidade didáctica

- Clasificar e determinar as características das distintas probas diagnósticas
- Seleccionar e preparar o material necesario para as probas diagnósticas.
- Colaborar na recollida, transporte e conservación de mostras biolóxicas
- Realizar e describir os coidados do paciente pre, intra e post cirúrxico.
- Seleccionar o material relacionado co cuidado da ferida cirúrxica.
- Clasificar os distintos tipos de drenaxes cirúrxicas.
- Determinar os procedementos de enfermería que se aplican no cuidado dos drenaxes.

16.1.3. Criterios de avaliación mínimos exixibles que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

- Enumeráronse os requisitos e os materiais necesarios para a exploración médica.
- Identificáronse e describíronse as probas complementarias.
- Definíronse as características do paciente cirúrxico.
- Identificáronse as drenaxes segundo a súa función e localización.
- Describíronse e aplicáronse, no ámbito da súa competencia e segundo protocolo, coidado das drenaxes.
- Establecéronseos coidados básicos do paciente cirúrxico, pre, intra e post-cirúrxico.

16.1.4. Contidos

- A exploración; anamnesis, exame físico e probas complementarias.
- Diagnóstico por imaxe; tipos de probas, radiacións ionizantes, radiacións non ionizantes, ultrasons e visualización directa.
- Estudos mediante impulsos eléctricos.
- Estudo de mostras biolóxicas.
- Probas funcionais.
- Funcións do TCAE nas probas diagnósticas.
- Tipos de ciruxía e coidados perioperatorios.
- Coidados preoperatorios.
- Coidados intraoperatorios; técnicas asépticas no quirófano, participación do TCAjAE.
- Coidados postoperatorios; postoperatorio inmediato e mediato, coidados da ferida quirúrxica.
- Drenaxes; tipos de drenaxes e coidados de enfermería.

16.1.5. Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos de avaliación	
A consulta ou sala de exploración, exploración médica do paciente.	Realiza unha avaliación inicial mediante preguntas e respostas orais co grupo para valorar os coñecementos previos sobre a unidade para tentar conseguir unha aprendizaxe significativa.	Determina as características, equipos e materias dunha consulta ou sala de exploración médica. Describe a anamnesis, e a exploración física do paciente e a súa finalidade. Resolve os casos prácticos propostos polo profesor. Resolve as fichas/exercicios/láminas entregadas polo profesor.	Fichas, láminas e /ou informes finais do xogo didáctico (tipo kahoot).	Apuntamentos. Medios audiovisuais: Presentación powerpoint, imaxes e vídeos. Fichas. Láminas.	Proba escrita global da unidade didáctica de tipo mixto (contidos teóricos e prácticos). Dita proba pode incluír: Preguntas tipo test, preguntas curtas, preguntas a desenvolver, supostos prácticos, imaxes e debuxos.	5
Probas de diagnóstico complementarias	Explica de forma teórica e práctica os contidos da unidade didáctica, empregando presentacións en powerpoint, imaxes e vídeos, materiais, etc. Elabora fichas/láminas con imaxes/follas con exercicios ou xogos didácticos (tipo kahoot) para assimilar e repasar os contidos da unidade didáctica.	Identifica, clasifica e describe distintas probas complementarias básicas. Establece a finalidade das probas complementarias. Selecciona os equipos e materiais necesarios na realización de distintas probas de diagnóstico. Resolve os casos prácticos propostos polo profesor. Resolve as fichas/exercicios/láminas entregadas polo profesor.	Fichas, exercicios e /ou informes finais do xogo didáctico (kahoot).	Casos prácticos. Kahoot/xogo didáctico/exercicios Aula virtual.	Lista de cotexo sobre a exploración médica, probas diagnósticas e os coidados do paciente cirúrxico.	8
Coidados do paciente cirúrxico e drenaxes.	Elabora casos prácticos sobre a exploración médica, probas diagnósticas e os coidados do paciente cirúrxico. Sobe á aula virtual apuntamentos, vídeos ou ligazóns e/ou exercicios da unidade didáctica. Resolve dúbidas. Elabora unha proba escrita global da unidade.	Clasifica os distintos tipos de cirurxías. Describe os coidados preoperatorios, intraoperatorios e postoperatorios. Clasifica e identifica distintos tipos de drenaxes. Establece as funcións do TCAE nos coidados do paciente cirúrxico e o coidado das drenaxes. Resolve as fichas/exercicios/láminas e casos prácticos propostos polo profesor. Resolve a proba escrita global da UD.	Fichas, exercicios e /ou informes finais do xogo didáctico (kahoot). Proba escrita global da UD			10
TOTAL						23

Unidade didáctica 17.

17.1 Título: Primeiros auxilios.

17.1.1. Capacidades terminais elementais do currículo que se tratan

- Adaptar os protocolos de mobilización e traslado dun/ha paciente en función do seu estado e necesidades. INCOMPLETA
- Analizar as técnicas de asistencia sanitaria de urxencia determinando e aplicando a máis adecuada en función da situación e estado do/a paciente. COMPLETA.
- Analizar e preparar os procedementos técnicos necesarios para facilitar a observación e/ou exploración médica dun/ha paciente ou cliente en función do seu estado e condicións físicas tanto en atención hospitalaria como domiciliaria. INCOMPLETA.
- Comprender e ter a sensibilidade ante o estado emocional do paciente e do seu contorno, durante a aplicación dos coidados básicos de enfermaría. INCOMPLETA.

17.1.2. Obxectivos específicos da unidade didáctica

- Realizar a valoración inicial da asistencia nunha urxencia, describindo riscos, recursos dispoñibles e tipo de axuda necesaria.
- Describir e aplicar técnicas de soporte vital básico, describíndoas e relacionándoas co obxectivo que hai que conseguir.
- Describir e aplicar procedementos de inmovilización e mobilización de vítimas, seleccionando os medios materiais e as técnicas.

17.1.3. Criterios de avaliación mínimos exigibles que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

- Establecéronse os pasos da conducta PAS.
- Determináronse as prioridades de actuación en incidentes de múltiples vítimas.
- Describíronse procedementos para comprobar o nivel de consciencia.
- Describíronse os procedementos para verificar a permeabilidade das vías aéreas.
- Describiuse a cadea de supervivencia.
- Describiuse a secuencia de actuación segundo o protocolo establecido por o ERC (European Resuscitation Council) do SVB no adulto, pediátrico e actuación no caso de OVACE.
- Describíronse os fundamentos da resucitación cardio-pulmonar.
- Determináronse e aplicáronse técnicas de apertura da vía aérea.
- Aplicáronse maniobras de RCP segundo o ERC
- Describiuse e realizouse a desfibrilación externa semiautomática (manexo do DESA).

- Descríbíronse e executáronse os procedementos de actuación en caso de hemorraxias, queimaduras, feridas, fracturas, esguinces e luxacións.
- Identificouse o material presente no carro de paradas.
- Valorouse a importancia de manter o autocontrol en situacións de estrés e infundir confianza e optimismo ao accidentado durante toda a actuación.
- Identifícaronse os medios materiais de inmovilización e mobilización e valoráronse as consecuencias dunha mobilización ou inmovilización incorrectas.
- Caracterizáronse as posicións e medidas posturais para colocar á vítima segundo a situación e estado da mesma.

17.1.4. Contidos

- Urgencias e emerxencias.
- Conducta PAS.
- Prioridade de actuación en IMV. Triaxe.
- Cadea de supervivencia.
- Valoración da vítima.
- Algoritmos SVB adulto e pediátrico do ERC.
- Protocolo de actuación na OVACE.
- Desfibrilación externa semiautomática.
- Hemorraxias e feridas. Atención inicial.
- Queimaduras. Atención inicial.
- Esguinces, fracturas e luxacións.
- Mobilización e inmovilización das vítimas. Materiais.
- Carro de paradas. Material.

17.1.5. Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos de avaliación	
Valoración do entorno e da vítima nunha situación de emerxencia.	Realiza unha avaliación inicial mediante preguntas e respostas orais co grupo para valorar os coñecementos previos sobre a unidade para tentar conseguir unha aprendizaxe significativa.	Describe e establece a conducta PAS. Describe a valoración inicial da vítima. Determina a diferenza entre urxencia e emerxencia. Valora a importancia do triaxe no IMV. Establece a prioridade de actuación ás vítimas. Resolve as fichas/exercicios/láminas entregadas polo profesor.	Fichas, láminas e /ou informes finais do xogo didáctico (tipo kahoot).	Apuntamentos. Medios audiovisuais: Presentación powerpoint, imaxes e vídeos. Fichas. Láminas.	Proba escrita global da unidade didáctica de tipo mixto (contidos teóricos e prácticos). Dita proba pode incluír: Preguntas tipo test, preguntas curtas, preguntas a desenvolver, supostos prácticos, imaxes e debuxos.	5
Cadea de supervivencia. SVB e OVACE.	Explica de forma teórica e práctica os contidos da unidade didáctica, empregando presentacións en powerpoint, imaxes e vídeos, materiais, etc. Elabora fichas/láminas con imaxes/follas con exercicios ou xogos didácticos (tipo kahoot) para assimilar e repasar os contidos da unidade didáctica.	Identifica os eslabóns da cadea de supervivencia. Describe, identifica e aplica os algoritmos de SVB adulto e pediátrico e OVACE. Resolve os casos prácticos propostos polo profesor. Resolve as fichas/exercicios/láminas entregadas polo profesor.	Fichas, exercicios e /ou informes finais do xogo didáctico (kahoot).	Casos prácticos. Kahoot/xogo didáctico/exercicios Balón o resucitador manual, DESA, cánulas de Guedel, etc. Aula virtual.	Lista de cotexo primeiros auxilios: RCP e uso do DESA, OVACE, etc.	12
Actuación en casos de hemorraxias, feridas, queimaduras, fracturas esguinces e luxacións.	Elabora casos prácticos sobre primeiros auxilios: PCR, OVACE, IMV, etc. Sobe á aula virtual apuntamentos, vídeos ou ligazóns e/ou exercicios da unidade didáctica. Resolve dúbidas.	Clasifica os tipos de hemorraxias, feridas e queimaduras. Describe a actuación no caso de hemorraxias, feridas, queimaduras, fracturas, esguinces e luxacións. Resolve as fichas/exercicios/láminas e casos prácticos propostos polo profesor.	Fichas, exercicios e /ou informes finais do xogo didáctico (kahoot).			6
Carro de paradas	Elabora unha proba escrita global da unidade.	Identifica o instrumental e material do carro de paradas. Establece a importancia de revisar o contido do carro de paradas. Resolve a proba escrita global da UD.	Fichas, exercicios e /ou informes finais do xogo didáctico (kahoot). Proba escrita global da UD.			2
TOTAL						25

6 Metodoloxía didáctica

A metodoloxía utilizada ao longo de todo o módulo será fundamentalmente a seguinte:

Metodoloxía explicativa por parte da profesor dos contidos conceptuais, procedementais e actitudinais máis importantes. Para iso empregaranse principalmente presentacións powerpoint, imaxes e vídeos didácticos e xogos.

Realización actividades/ exercicios/ xogos didácticos/ debates que motiven ao alumnado e permitan asimilar os diferentes contidos desenvolto en cada unidade didáctica. Estas actividades realizaranse de forma individual/grupo pequeno e gran grupo e resolveranse mediante unha posta en común tratando de que todo o alumnado participe.

Utilizarase a aula virtual do instituto, na que se subirán distintos materiais ao longo do curso.

Realización das prácticas no taller para demostrar as destrezas en cada una das prácticas programadas

7 Instrumentos de Avaliación e criterios de cualificación

Serán obxecto de avaliación os tres puntos básicos dos contidos e criterios de avaliación que queremos que o alumnado acade ao final de cada unidade didáctica: Conceptuais, procedimentais e actitudinais.

A valoración dos puntos anteriores realizarase baseándose en probas obxectivas realizadas ao longo dos períodos de avaliación segundo o calendario establecido polo equipo directivo do centro. A valoración dos puntos anteriores poderase facer de múltiples formas, entre as que se atopan:

- Probas de tipo test, preguntas curtas, preguntas a desenvolver, supostos prácticos, exames sorpresa etc., relativas aos contidos das unidades didácticas.
- Traballos e actividades realizados na aula ou fóra desta, tanto individuais como en equipo.
- Realización, na aula, das técnicas e simulacións correspondentes a cada unidade didáctica.
- Puntualidade na entrega de traballos, corrección, orde e limpeza destes, etc.

7.1 Procedementos e instrumentos de avaliación

▪ **Probas escritas:**

Realizarase unha **proba escrita** cada dúas unidades temáticas. Esta proba escrita, segundo sexan os contidos da unidade didáctica poderá incluír dous partes ben diferenciadas:

- **Parte teórica:** na que se valorará a asimilación dos contidos de tipo conceptual. Esta parte teórica poderá incluír:
 - Preguntas tipo test de resposta única.
 - Preguntas curtas (incluídas imaxes a completar ou identificar).
 - Preguntas a desenvolver.

Cada 4 **respostas incorrectas tipo test** restarán 1 resposta correcta, e polo tanto cada resposta incorrecta **restará a parte proporcional dunha resposta correcta**. Por exemplo: Se cada resposta correcta suma 1 punto, cada resposta incorrecta tipo test ou curta resta 0.25 puntos (no caso de varias opcións). No caso de verdadeiro falso cada resposta incorrecta restará a metade da correcta. As preguntas curtas e a desenvolver non contarán negativo.

➤ **Parte práctica:** na que se valorará a asimilación dos contidos de tipo procedemental e actitudinal. Esta parte práctica poderá incluír:

- Preguntas a desenvolver sobre supostos prácticos.
- Identificación de imaxes, materiais, instrumental, equipos, etc., con preguntas asociadas.
- Preguntas para completar, asociar, seleccionar, etc.

▪ **Traballos/fichas realizadas en clase ou fóra de clase:**

Terase en conta a capacidade, corrección e organización na expresión de ideas, a claridade de exposición, a capacidade de síntese, a presentación dos exercicios escritos, etc. Aqueles traballos nos que se aprecie un copia- pega non puntuarán.

▪ **Probas prácticas:**

Probas nas que valoraránse as habilidades e destrezas adquiridas para levar a cabo a competencia profesional. Estas probas cualificaránse mediante listas de cotexo, táboas de observación ou rúbricas.

7.2 Criterios de cualificación

▪ A cualificación do alumno ao final de cada unidade didáctica calcularase da seguinte forma:

- Proba escrita: 70%
- Proba práctica (no caso de que se puidesen realizar): 30%

No caso de que nunha unidade didáctica non houberse contidos do tipo procedemental, a proba soamente terá unha parte e por tanto a nota desa unidade didáctica representará o 100% da cualificación obtida na devandita proba.

Para poder obter unha cualificación positiva na avaliación é imprescindible ter superada cun mínimo do 50% cada unha destas partes e alcanzar unha cualificación mínima de 5 sobre 10 en cada unha das unidades didácticas.

▪ A cualificación do alumno de cada avaliación calcularase da seguinte forma:

- Media das cualificacións das unidades didácticas do trimestre: 95%
- Traballos/fichas realizadas na aula ou fóra dela indicados no trimestre: 5%

▪ A cualificación final do módulo obterase da media ponderada das **cualificacións numéricas** de cada avaliación atendendo o peso cualificativo de cada UD (ver anexo I).

Posto que as notas entregadas ao alumnado teñen que ser números enteiros, as cifras decimais redondearanse á alza ou á baixa, de maneira que decimais iguais ou por encima de 6 redondearán á alza e decimais por baixo de 6 redondearán á baixa. Para o cálculo da cualificación final do módulo, teranse en conta as cualificacións obtidas en cada unha das avaliacións cos seus decimais, non a cualificación (número enteiro) que figure no boletín de notas.

Quen non asista á realización dunha proba sen unha causa xustificada (enfermidade grave con xustificante médico ou causa legal), terá a posibilidade de realizala na proba da proba global de recuperación da avaliación. Quen non asista á realización dunha proba cunha causa xustificada terá a posibilidade de realizala na proba da seguinte unidade didáctica, salvo no caso da última unidade do trimestre que se realizará na proba global de recuperación da avaliación.

Calquera intento de fraude durante a realización das probas levará á expulsión da/o alumna/o e á cualificación da proba cun 0. Está prohibido o emprego de teléfonos móbiles, tablets, portátiles, reloxos intelixentes ou calquera dispositivo de comunicación do alumnado co exterior e co resto do alumnado na aula a excepción de ser requerido polo docente.

Sobre as faltas de asistencia, quen chegue tarde ao comezo da clase ou se vaia antes da súa terminación, considerarase atraso cando se perdan menos de 15 minutos de clase e considerarase falta cando se perdan 15 ou máis minutos de clase. Tres atrasos equivalen a unha falta.

8 Procedemento para a recuperación das partes non superadas.

8 Procedemento para definir as actividades de recuperación.

Ao finalizar cada avaliación realizarase unha proba escrita con parte teórica e/ou práctica e unha proba práctica (apartado 7.1) de recuperación na que o alumnado terá a posibilidade de superar a/as unidades didácticas nas que non alcanzara a nota mínima de 5 sobre 10. Esta proba realizárase antes ou despois da avaliación trimestral (segundo o criterio do profesor). Aplicaranse os mesmos criterios de cualificación descritos anteriormente.

8.2 Proba extraordinaria para o alumnado con perda do dereito a avaliación continua.

O alumnado que falta máis alá dun 10% das sesións presenciais, perde o dereito á avaliación continua.

Neste suposto propónse unha proba de avaliación extraordinaria en Xuño, que consistirá nunha proba escrita con parte teórica e práctica, e unha proba práctica de avaliación de todos os contidos impartidos ao longo do curso. Esta proba extraordinaria poderá consistir en preguntas tipo test, preguntas curtas (incluídas imaxes a completar ou identificar) preguntas a desenvolver e desenvolvemento e aplicación de supostos prácticos.

Na parte teórica da proba escrita, cada 4 respostas incorrectas tipo test e curtas restarán 1 resposta correcta, e polo tanto cada resposta incorrecta restará a parte proporcional dunha resposta correcta. Por exemplo: Se cada resposta correcta suma 1 punto, cada resposta incorrecta tipo test o curta resta 0.25 puntos,

- **A porcentaxe da cualificación final do módulo será a seguinte:**
 - Parte teórica da proba escrita dos contidos de todo o módulo: 70%
 - Parte práctica da proba escrita e proba práctica: 30%.

Para poder obter una cualificación positiva do módulo é imprescindible acadar o **50% da porcentaxe**

correspondente en cada unha destas partes.

Para acadar a cualificación positiva do módulo será necesario ter unha cualificación final mínima de 5 puntos sobre 10.

Posto que as notas entregadas ao alumnado teñen que ser números enteiros, as cifras decimais redondearanse á alza ou á baixa, de maneira que decimais iguais ou por encima de 6 redondearán á alza e decimais por baixo de 6 redondearán á baixa.

Nesta proba de avaliación extraordinaria de Xuño, ofertarase ao alumnado que, non habendo perdido o dereito á avaliación continua teña unha unidade didáctica ou máis nas que no alcanzara a nota mínima de 5 sobre 10, a posibilidade de superalas. A porcentaxe do peso na cualificación da recuperación das partes non superadas axustarase de acordo aos criterios seguidos nas distintas avaliacións trimestrais e completarase coas notas obtidas nas unidades didácticas superadas no momento ordinario común.

Calquera intento de fraude durante a realización das probas levará á expulsión da/o alumna/o e á cualificación da proba cun 0. Está prohibido o emprego de teléfonos móbiles, tablets, portátiles, reloxos intelixentes ou calquera dispositivo de comunicación do alumnado co exterior e co resto do alumnado na aulaa excepción de ser requerido polo docente.

9 Procedemento sobre o seguimento da programación e a avaliación da propia práctica docente

Avaliación da programación:

A programación avalíase coa memoria de fin de curso do Departamento, a partires da cal, se fora o caso, realizaranse as modificacións necesarias na programación.

Avaliación da práctica docente:

Os procedementos e instrumentos existentes para avaliar a práctica docente son: cuestionarios ós alumnos (de forma oral ou escrita), intercambios orais (pais e/ou alumnos), e os resultados do proceso de aprendizaxe dos alumnos.

10 Aspectos transversais

10.1. Programación da educación en valores.

Ao longo do curso neste módulo atenderase ao desenvolvemento de aspectos relacionados coa non discriminación por razóns de raza, sexo, xénero ou orientación sexual, crenzas ou relixión, o uso das novas tecnoloxías de información e comunicación, educación moral, cívica e ambiental e a **educación para a saúde**, principalmente en relación coas Infeccións de Transmisión Sexual. Para iso, incidiremos ao longo de todo o curso na responsabilidade individual que temos cada un dos cidadáns en evitar a propagación destas enfermidades, destacando a importancia de seguir as medidas de prevención participaremos no Proxecto Xente con Don"realizando actividades de concienciación no resto da comunidade educativa.

Este ciclo formativo de coidados auxiliares de enfermería é un ciclo que tradicionalmente se relaciona co xénero feminino e no que as mulleres constitúen a porcentaxe maioritaria do alumnado. Por iso, a transmisión dos saberes e valores neste módulo irá encamiñada á eliminación dos estereotipos de xénero de maneira xeral e en particular aos asociados coa profesión do equipo de coidados de enfermería.

Tamén desenvolveremos en cada actividade a adquisición da capacidade de traballo en equipo, do seguimento veraz de técnicas e protocolos, e do valor engadido das tarefas ben feitas.

Traballarase a Educación medioambiental impulsando hábitos de reciclaxe, de todo tipo de materiais de embalaxe e outros residuos xerados no traballo de rutina do laboratorio poñendo atención especial a algún tipo de residuo perigoso para o medio ambiente e o resto da poboación.

10.2 Actividades complementarias e extraescolares.

Neste curso 2022-2023, se ten previsto a realización de actividades extraescolares.

Estas actividades realizaránse en coordinación con todos os profesores do ciclo formativo, de forma que o alumnado do ciclo poida asistir a todas as visitas e charlas organizadas para eles.

Para que estas actividades teñan sentido no proceso de aprendizaxe do alumnado é necesario programalas relacionándoas cos obxectivos do módulo e co resto do currículo formativo. Terase en conta, sempre, que haberá que traballalas en tres momentos: na aula antes de realizalas (procurarase que o alumnado tome contacto co que vai visitar), no momento de realizalas (proporcionaráselles guías de observación preparadas de acordo cos obxectivos expostos para as visitas) e de volta na aula (traballarase partindo da información obtida previamente, utilizando outros textos, e materiais se fose necesario).

Proponse:

- Visita a Central de Esterilización do Hospital Menxoeiro.
- Visita a ADOS (Axencia de Doazón de Órganos e Sangue).
- Visita á AXEGA (Axencia Galega de Emerxencias)(112).

11 Medidas de atención á diversidade

11.1 Procedemento para a realización da avaliación inicial.

A avaliación inicial persigue contextualizar a situación de partida dos/as alumnos/as. Tamén sirven para xerar interese e motivación polo tema. É básica para unha aprendizaxe significativa.

Ademáis da avaliación inicial dos coñecementos de partida do alumnado sobre o módulo, propónse que a primeira tarefa de cada Unidade Didáctica sexa de avaliación inicial de coñecementos previos que ten o alumnado sobre os contidos que se traballarán en cada unidade didáctica.

Ademáis segundo o Artigo 28 da Orde do 12 de xullo de 2011 pola que se regulan o desenvolvemento, a avaliación e a acreditación académica do alumnado das ensinanzas de formación profesional inicial, ao comezo das actividades do curso académico, o equipo docente realizará unha sesión de avaliación inicial do alumnado, que terá por obxecto coñecer as características e a formación previa de cada alumno e de cada alumna, así como as súas capacidades.

11.2. Medidas de reforzo educativo para o alumnado que non responda globalmente aos obxectivos programados.

A atención á diversidade xurde como consecuencia das diferentes motivacións, capacidades e intereses dos alumnos. É tarefa do docente detectar esas diferenzas e ordear a súa acción pedagóxica en relación con elas, utilizando recursos e estratexias variadas co fin de responder ás necesidades de cada alumno/a. O profesor non debe actuar como un mero transmisor de contidos, senón que, partindo das ideas previas e os intereses do alumnado, debe facilitar os aprendizaxes, establecendo os obxectivos máis apropiados e a metodoloxía axeitada para acadalos.

É preciso indicar que na Formación Profesional específica, ensino postobrigatorio, non caben as adaptacións curriculares significativas. As adaptacións que se poden aplicar deben ser non significativas, polo tanto existen dúas situacións:

- Necesidades sensoriais: utilízanse elementos materiais, escritos, audiovisuais e informáticos, de acceso ao currículo.

Diversidade de intereses e ritmos nas aprendizaxes: utilizaranse actividades de anexas de apoio, reforzo ou ampliación segundo a situación. Ademáis, nas probas de avaliación, procederase coa claridade á hora de preguntar, a letra do exame máis grande, faráselle entrega do exame pregunta a pregunta.

Ante calquera dúbida, estarase en contacto coa orientadora do centro, para abordar, da mellor maneira a aprendizaxe de este tipo de alumnado, de acordo cos plans de actuación específicos.

- Estas actividades desenvolveranse na aula ou fora de ela como traballo persoal.

• Actividades anexas:

En moitos casos trátanse de preguntas de resposta directa, para que o alumno repase as ideas principais de cada unidade didáctica. Noutros casos, cun nivel de complexidade maior, preténdese a reflexión do alumno ou alumna ou a procura de información sobre algún asunto da súa vida cotiá ou do entorno, relacionado cos contidos do módulo e o ciclo formativo .

• Actividades de reforzo e de ampliación:

Pensadas para os alumnos cuxo proceso de aprendizaxe presenta características específicas. As primeiras permiten repasar conceptos fundamentais das unidades didácticas e deben servir para os alumnos que necesitan reforzar o seu proceso de aprendizaxe. As actividades de ampliación constitúen unha profundización nalgún aspecto de gran interese relacionado cos contidos das unidades didácticas. Representan unha boa oportunidade para responder aos intereses de determinados alumnos que demandan un grao maior de aprendizaxe sobre certos temas.

Ademáis destes instrumentos, o tratamento da diversidade debe abordarse tamén mediante a utilización de variados materiais e recursos de distintos grados de dificultade. Poden citarse os seguintes:

- Ordenador e internet, coa súa variada oferta multicultural.
- Material bibliográfico do departamento e a biblioteca do centro educativo.

Finalmente, pode abordarse tamén a diversidade do alumnado mediante os distintos agrupamentos. Os procedementos propios da materia requiren tanto o traballo individual, como o de grupo, tanto na aula como nas actividades extraescolares (visitas a museos e exposicións, hospitais, asistencia a conferencias,...). En función do traballo a desenvolver en cada un deses ámbitos, pódese optar por agrupamentos que favorezan a reflexión persoal, a cooperación entre varios alumnos ou a interacción entre diferentes grupos.

12 ANEXOS

12.1. Anexo I

UD	Título	Duración (horas)	Peso Cualificativo	Evaluación
1	Células e tecidos	12	4%	1ª
2	Hixiene e aseo do paciente	25	8%	
3	Sistema osteo-muscular	25	8%	
4	Úlceras por presión (UPP)	16	5%	
5	Aparato cardiovascular	12	4%	
6	Constantes vitais. Gráficas hospitalarias	20	6%	
7	Aparato respiratorio. Cuidados.	24	7%	2ª
8	Aparato dixestivo	22	7%	
9	Alimentación e dietética	16	6%	
10	Aparato urinario	24	7%	
11	Sistema nervioso	10	4%	
12	Aparato reproductor masculino e feminino.	14	4%	
13	Coidados do recém nacido	12	5%	3ª
14	O ancián e o paciente terminal	16	6%	
15	Terapéutica farmacéutica	24	5%	
16	Procedementos diagnósticos. Coidados do paciente cirúrxico.	23	5%	
17	Primeros auxilios	25	9%	
		320	100%	